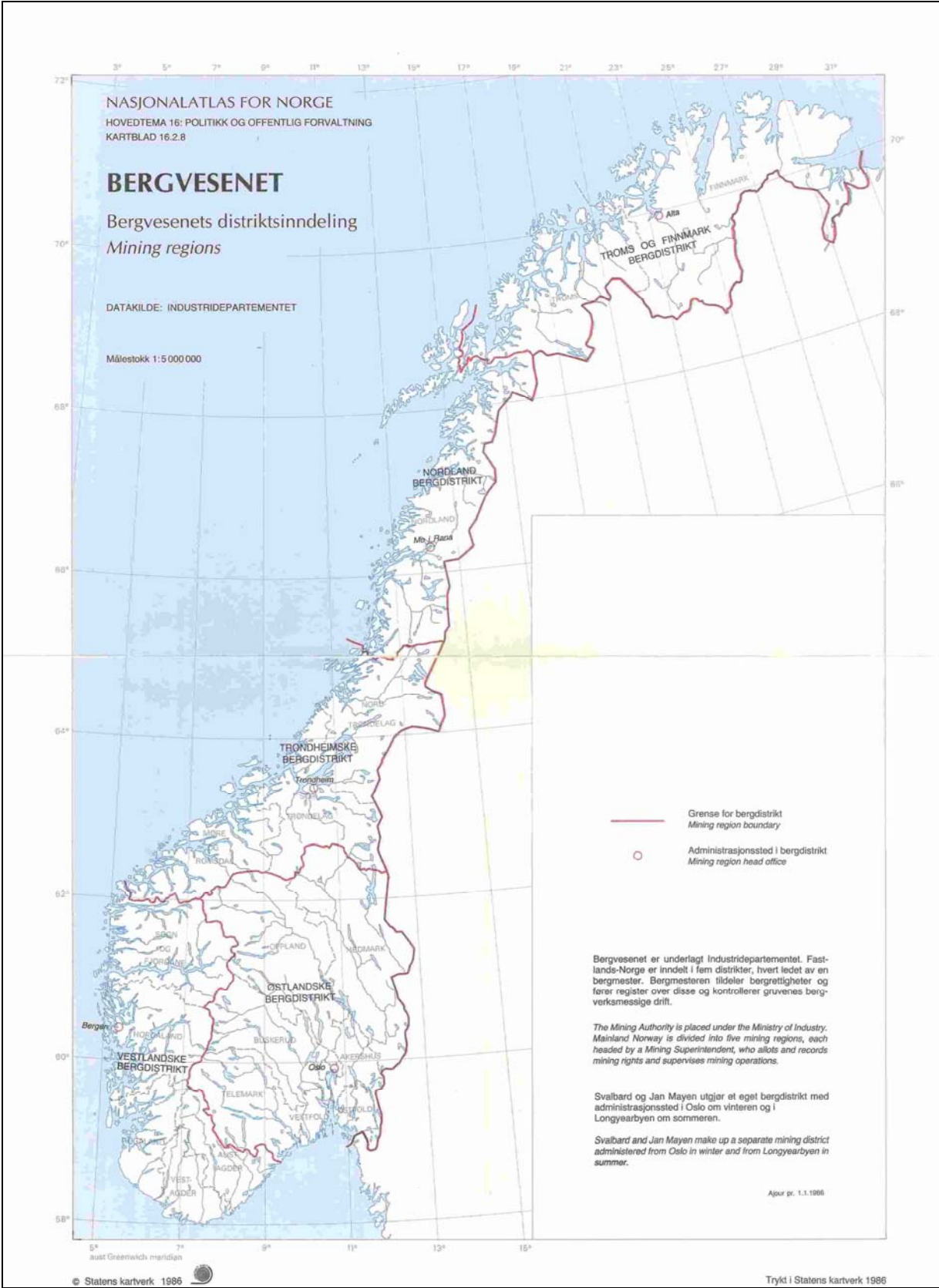

BERGVESENET MED BERGMESTEREN
FOR SVALBARD

ÅRSRAPPORT 2008

Bergvesenet med Bergmesteren for Svalbard

ÅRSRAPPORT 2008

INNHold

1.	BERGVESENET MED BERGMESTEREN FOR SVALBARD	5	4.2	Sikring av nedlagte gruver	15
1.1	Generelt om etaten	5	4.3	Utførte sikringsarbeider i 2008	16
1.2	Virksomhetsidé, hovedmålsettinger og styringsparametre	5	4.4	Hjemfalte gruveområder i statens eie	16
			4.5	Gruvesikringsregister	16
2.	ADMINISTRASJON	8	5.	TILTAK MOT FORURENSNING	17
2.1	Administrasjon og lokalisering	8	5.1	Avrenning fra nedlagte gruver	17
2.2	Budsjett/økonomi	9	5.2	Sulitjelma	17
2.3	Dokument og informasjonsforvaltning	9	5.3	Løkken	17
2.3.1	Bergvesenets databaser	9	5.4	Folldal verk	18
2.3.2	Rapport- og kartarkivet	9	5.5	Nordgruvefeltet Røros	18
2.3.3	Bergverksstatistikk	9	5.6	Søve Gruver	18
2.3.4	Internasjonale studiegrupper for metaller	10			
2.4	Norge digitalt	10	6.	MINERALNÆRINGEN I 2008	19
2.5	Bergvesenets hjemmeside og Prospekteringsportalen	10	6.1	Metallpriser	19
2.6	Samiske forhold	10	6.1.1	Gull	19
			6.1.2	Sølv	19
			6.1.3	Platina	20
			6.1.4	Kobber	21
			6.1.5	Bly	21
			6.1.6	Nikkel	22
			6.1.7	Sink	23
3.	FORVALTNING OG SAKSBEHANDLING	11	6.2	Produksjonsdata fra mineralnæringen	24
3.1	Rettigheter etter bergverksloven	11	6.3	Malmgruver	24
3.1.1	Mutinger	11	6.3.1	Rana Gruber AS	24
3.1.2	Utmål	12	6.3.2	Titania AS	25
3.1.3	Gullvasketillatelser	12	6.4	Industriminerale	25
3.2	Ikke-mutbare mineraler	12	6.5	Bygnings- og monumentstein	25
3.2.1	Rettigheter etter kalksteinsloven	12	6.6	Byggeråstoffene sand, grus og pukk	26
3.2.2	Rettigheter etter kvartsloven	12			
3.2.3	Håndgivelse av statens bergrettigheter	12	7.	OVERSIKTER	27
3.3	Forvaltning som hører inn under annet lovverk	12	7.1	Bergvesenets personale	27
3.3.1	Konsesjonsloven av 2003	13	7.2	Forvaltning og saksbehandling	27
3.3.2	Kap VII-a plan – og bygningsloven	13	7.2.1	Forvaltning og saksbehandling 2004-2008	27
3.4	Driftsplaner og tilsyn	13	7.3	Bergrettigheter	28
3.4.1	Driftsplaner	13	7.3.1	De 10 største mutingstildelinger i 2008	28
3.4.2	Tilsyn	13	7.3.2	De største mutingsinnehaverne pr. utgang 2008	29
3.4.3	Kontroll av dammer og betongplugg	14	7.3.3	Bergrettigheter Østlandske bergdistrikt pr. 31.12.08	30
4.	SIKRING AV NEDLAGTE GRUVER	15			
4.1	Statens sikringsansvar	15			

7.3.4	Bergrettigheter Vestlandske bergdistrikt pr. 31.12.08	30	8.3	Petroleumsvirksomheten	33
7.3.5	Bergrettigheter Trondheimske bergdistrikt pr. 31.12.08	30	8.4	Funnpunktanmeldelser og utmål	33
7.3.6	Bergrettigheter Nordlandske bergdistrikt pr. 31.12.08	31	9.	SVALBARD OVERSIKTER	34
7.3.7	Bergrettigheter Troms og Finnmark bergdistrikt pr. 31.12.08	31	9.1	Oversikt over funnpunkt	34
7.4	Saksbehandling etter kap VII-a pbl.	31	9.2	Oversikt over utmål	37
7.4.1	KU ferdigbehandlet i 2008	31	9.3	Forvaltning saksbehandling Svalbard 2004-2008	39
8.	BERGVERKSDRIFTEN PÅ SVALBARD	32	10	BERGVERKSSTATISTIKKEN	40
8.1	Virksomheten på Svalbard 2008	32	10.1	Den første statistikken	40
8.2	Kullproduksjon	32	10.2	Mer detaljerte beskrivelser	40
8.2.1	Store Norske Spitsbergen Grubekompani AS	32	10.3	Forandringer i statistikken	40
8.2.2	Trust Arktikugol	33	10.4	Opphør av Norges bergverksdrift	41
			10.5	Norges Bergverksdrift gjenoppstår	41
			10.6	Mineralressurser i Norge	42

1. BERGVESENET MED BERGMESTEREN FOR SVALBARD

1.1 Generelt om etaten

Bergvesenet er statens sentrale fagetat for forvaltning og utnyttelse av mineralske ressurser og er direkte underlagt Nærings- og handelsdepartementet (NHD).

Grunnleggende lovreguleringer for virksomheten er bergverksloven som regulerer leting og drift på metaller, lovene om erverv av kalksteins- og kvartsføremønstre, lov om avståing av grunn til ikke mutbare føremønstre og industrikonsesjonsloven.

Bergverksvirksomheten på Svalbard administreres i henhold til "Bergverksordningen for Svalbard".

Bergmesteren for Svalbards distrikt omfatter både Svalbard og Jan Mayen. På Jan Mayen gjelder bergverksloven for fastlandet.

I tillegg administrerer Bergvesenet miljøtiltak og sikringsarbeider ved gamle gruver der staten har et forvalteransvar.

1.2 Virksomhetsidé, hovedmålsettinger og styringsparametre

Nærings- og handelsdepartementet har i tildelingsbrevet for 2008 satt følgende hovedprioriteringer med resultatmål og krav.

Virksomhetsidé:

Det er fastsatt følgende virksomhetsidé for etaten:

"Bergvesenet med Bergmesteren for Svalbard (Bergvesenet) skal arbeide for at Norges mineralske ressurser forvaltes og utnyttes til beste for samfunnet".

Målsettinger:

- effektivt forvalte gitte fullmakter og være et sakkyndig organ i saker som angår mineralnæringen.
- arbeide for å redusere de miljømessige konsekvenser av mineraluttak og bidra til en balansert miljøforvaltning.
- arbeide for økt verdiskapning innen mineralnæringen.
- arbeide for økt forståelse av mineralnæringens betydning i samfunnet.

Etaten skal være serviceorientert med vekt på rask saksbehandling av god kvalitet, samt gi informasjon og veiledning til enkeltpersoner, bedrifter, kommuner mv. om saker som berører undersøkelse, utvinning og foredling av mineralske ressurser.

Saksbehandlingstid

Bergvesenet skal utføre enkeltsaksbehandlingen slik at saksbehandlingstiden ligger innenfor fastsatte mål, slik de fremkommer i etatens serviceerklæring, og at sakene behandles i tråd med reglene om saksbehandlingstid i forvaltningslovens § 11a.

Kompetanse om samiske forhold

For å utføre sine oppgaver etter de nye reglene i bergverksloven for Finnmark fylke skal Bergvesenet arbeide med å videreutvikle dialogen og samarbeidet med berørte samiske organer/organisasjoner. I tillegg til å opparbeide kompetanse i egen etat for å behandle mineralsaker med samiske interesser skal etaten bidra til å utvikle mineralkompetanse i samiske miljøer knyttet til mineralaktivitet.

Oppfølging av forvaltningsansvaret for NHD's hjemfalte eiendommer

Nærings- og handelsdepartementet har gitt Bergvesenet fullmakt til å utføre oppgaver på vegne av departementet knyttet til forvaltning av gruveeiendommer som er hjemfalt til staten iht. bestemmelser i tidligere bergverkskonsesjoner.

Arbeidet med å kartlegge bygningsmassen og vedlikeholdsbehovet på eiendommene fortsetter i 2008. Samtidig skal det lages en plan for det videre arbeidet med eiendommene. Det skal inkludere NHDs oppfølging av prosjektet statens kulturhistoriske eiendommer. Planen skal ha et tidsperspektiv med gjennomføring over flere år.

Arbeide for å redusere de miljømessige konsekvensene av mineraluttak og bidra til en balansert miljøforvaltning.

Bergvesenet skal kartlegge avrenning av tungmetaller og utføre tiltak for å forhindre avrenning fra nedlagte gruver i samsvar med krav fra forurensningsmyndighetene, og sikre

farlige gruveåpninger der staten står som eier eller har et forvalteransvar. Videre skal Bergvesenet arbeide for at miljøhensyn ivaretas under planlegging og drift av mineraluttak.

Forurensningstiltak

Departementet forutsetter som tidligere at Bergvesenet skal kartlegge og gjennomføre tiltak for å hindre avrenning/forurensning fra nedlagte gruver der staten har eier- eller forvalteransvar.

Etatens brede kompetanse på dette område skal videreutvikles, og Bergvesenet må arbeide ytterligere med relevante fagmiljøer både i Norge og i utlandet i den grad det er nødvendig.

Bergvesenet skal videreføre sin rapportering fra arbeidet med tiltak mot avrenning fra gruvene. I områder med avvik fra en "normal" akseptabel avrenning, skal det rapporteres om avviket, og hvilke tiltak Bergvesenet vil iverksette for å få redusert avrenningen og effekten av tiltakene.

Sikringstiltak

Bergvesenet skal ivareta en forsvarlig og varig sikring av farlige gruveåpninger (mutbare mineraler) der staten har eier- eller har påtatt seg sikringsansvar på annet grunnlag.

Arbeide for økt verdiskaping innen mineralnæringen

Bergvesenet skal bidra til å gi mineralnæringen i Norge hensiktsmessige rammevilkår. I den forbindelse er det en viktig målsetting å sikre at uttak skjer på en bergmessig forsvarlig måte gjennom godkjenning av driftsplaner og ved å føre tilsyn med driften.

Tilsynsvirksomhet

For å sikre at hensynet til forsvarlig ressurs- og miljøforvaltning blir ivaretatt, skal Bergvesenet gjennom tilsyn påse at undersøkelsesarbeider og uttak av mineralske ressurser gjennomføres i henhold til godkjente driftsplaner.

Tilsynsaktiviteten skal tilpasses virksomhetens omfang og kompleksitet. Antallet tilsyn skal vurderes fortløpende og holdes på et faglig forsvarlig nivå. Staten skal fortsette arbeidet med å forenkle og effektivisere tilsynet for bedriftene bl.a. gjennom å videreføre

samarbeidet med Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap.

Internasjonale studiegrupper

Bergvesenet skal på vegne av departementet delta på årsmøtene i gruppene og på andre viktige møter i de internasjonale studiegruppene for bly/sink og nikkel. Målet for deltakelsen er å bidra med kunnskap om norsk industri og utvikle etatens faglige kompetanse på internasjonale forhold til beste for norsk industri, herunder bidra med kunnskapsoverføring.

Prospekteringsportalen

Bergvesenet skal videreutvikle etatens og NGU's felles internettportal www.prospekting.no. Staten skal bidra til at portalen styrkes kvalitativt.

Arbeide for økt forståelse av mineralnæringens betydning i samfunnet.

Bergvesenet skal fortsatt være et kompetansesenter innenfor mineralområdet. Staten skal utvikle kontaktnettet mellom næringen og offentlige etater, arbeide for at mineralressursene blir ivaretatt i plansammenheng og delta i utvalg, komiteer, undervisning osv. Arbeidet under dette hovedmålet ivaretas til dels gjennom etatens arbeid under de andre hovedmålene.

Målsettingen er å få frem betydningen av og bruken av mineraler i et moderne samfunn, sysselsettings- og verdiskapingspotensiale i næringen og behovet for samfunnsmessig styring for å sikre en forsvarlig ressursutnyttelse av ikke-fornybare ressurser.

Bergverksstatistikken (inklusive bergverksberetningen)

Bergvesenet skal i samarbeid med NGU utarbeide en felles statistikk for bergverksbransjen. Statistikken skal gjenspeile etatens, andre offentlige myndigheters og næringens informasjonsbehov. Det skal arbeides for en forenkling og betydelig lettelse i statistikkbyrden for de næringsdrivende.

Statistikken skal publiseres elektronisk og ferdigstilles betydelig raskere enn det som var tilfelle med den tidligere bergverksstatistikken/-bergverksberetningen.

Skjemaene som ligger til grunn for statistikken skal tilbys i elektronisk form, og

skal arbeides med sikte på at den er tilgjengelig via Altinn så snart som mulig.

Særlig om etatens virksomhet på Svalbard

Svalbards geologiske ressurser skal forvaltes og utnyttes best mulig til nytte for samfunnet. De forvaltningsoppgaver som er tillagt Bergvesenet i henhold til Bergverksordningen på Svalbard og Svalbarmiljøloven med forskrifter, skal ivaretas i tråd med dette overordnede prinsippet.

Tilsynsvirksomheten skal fortsatt prioriteres for å sikre at det ved undersøkelsesarbeider og uttak av mineralske ressurser blir tatt hensyn til

en forsvarlig ressurs- og miljøforvaltning. Det legges til grunn at det etablerte samarbeidet med Arbeidstilsynet fortsetter. Departementet forutsetter at etaten legger vekt på å foreta en forsvarlig og varig sikring av farlige gruveåpninger.

Etaten skal informere departementet så snart den har mottatt funnpunktanmeldelser og søknader om utmål. Dette inkluderer territorialfarvannet ved Svalbard. Også eventuell tildeling av utmål skal meldes til departementet så snart som mulig.

2. ADMINISTRASJON

Bergvesenets ansatte på Svalbardtur våren 2009

2.1 Administrasjon og lokalisering

Bergvesenet er lokalisert i samme bygningskompleks som Norges geologiske undersøkelse (NGU) på Lade i Trondheim. Etaten har også et kontor i Longyearbyen på Svalbard.

Ved utgangen av 2008 hadde etaten 15 ansatte. Av disse er 5 knyttet til kontorsiden,

de øvrige er saksbehandlerstillinger. Kontorstillingene og en saksbehandlerstilling er besatt av kvinner.

Etatens medarbeidere har en allsidig fagsammensetning som er dekkende for etatens arbeidsoppgaver.

2.2 Budsjett/økonomi

REGNSKAPSOVERSIKT

	Utgifter i 1000 kr	
	2007	2008
Lønn og godtgjørelser	7 436	8 033
Varer og tjenester	4 423	4 131
Sikringstiltak	1 033	4 216
Tiltak mot avrenning fra nedlagte gruver	7 130	3 285
Prospekteringsstøtte		
Sum utgifter	20 022	19 665

	Inntekter i 1000 kr	
	2007	2008
Produksjonsavgifter m.v	1 295	1 631
Årsavgifter, mutingsgebyr	7 530	5 280
Sum inntekter	8 825	6 911

2.3 Dokument- og informasjonsforvaltning

I forbindelse med innføring av elektronisk saksbehandling tok Bergvesenet i bruk modulene saksbehandler og arkiv i systemet Public 360 fra og med årsskiftet 2005/06.

Systemet er et elektronisk saksbehandlings og et journal- og arkivsystem som ivaretar kravene i NOARK.

2.3.1 Bergvesenets databaser

Bergvesenet har etablert en rekke forskjellige interne registre/databaser til bruk i egen saksbehandling. De viktigste databasene er relasjonsdatabasen "Tilsyn" som består av delregistrene: "besøksobjekter", "rettigheter med eiendommer", "driftsplaner", "befaring" og "befaringsrapporter". I tillegg er det etablert et "Kommuneplanregister" med oversikt over områder for råstoffuttak og et sikringsregister. Arbeidet med å oppdatere og utbygge registrene videreføres i 2009.

2.3.2 Rapport- og kartarkivet

Bergvesenet har i sitt arkiv en rekke bergfaglige rapporter som inneholder verdifull informasjon. Rapportene er hovedsakelig knyttet til rapporteringsplikten som fremgår av lov av 30. juni 1972 nr. 70 om bergverk.

Rapportarkivet benyttes internt i Bergvesenets saksbehandling, eksempelvis i forbindelse med behandling av areal- og verneplaner. Imidlertid er en stor del av rapportene tilgjengelige for publikum. Interessen for rapporter fra Bergvesenets rapportarkiv har vært på samme nivå som foregående år.

Det pågår et kontinuerlig arbeid med å registrere innkomne rapporter i en intern relasjonsdatabase. I 2008 ble det innregistrert 89 nye rapporter slik at registeret nå omfatter til sammen 6.224 rapporter. Arbeidet videreføres i 2009.

I tillegg til rapportarkivet har Bergvesenet et omfattende kartarkiv. Registrering av nye kart har fortsatt. Samtidig er det satt i gang en gjennomgang av arkivet med hensyn på å ta ut materiale som er mindre relevant.

2.3.3 Bergverksstatistikk

I samarbeid med SSB, bransjen og NGU er det utarbeidet nye skjema for innhenting av tall til statistikken. Skjemaene for året 2007 var klare for utsendelse primo 2008 og ble samtidig gjort tilgjengelige på internett.

Til sammen var det ca. 750 bedrifter som sendte inn data. Statistikken for 2007 forelå ferdig trykt primo juli 2008.

I tillegg til bergverksstatistikken har Bergvesenet fra og med juli 2007 utarbeidet en månedlig oversikt over bl.a. prisutvikling for utvalgte metaller, valutakurser, renter og energi. En nærmere omtale av prisutviklingen for de viktigste metallene er gitt i kapittel 6.

I kapittel 6 er det gitt en kort oversikt over mineralnæringen i Norge i 2008.

2.3.4 Internasjonale studiegrupper for metaller

Bergvesenet har deltatt på vårens og høstens møter i de internasjonale studiegruppene for bly/sink og nikkel. Per Zakken Brekke ble gjenvalgt som formann i nikkelgruppa og Bård Dagestad ble gjenvalgt til formann i miljø- og økonomikomiteen i bly/sink-gruppa.

Forsøket med felles møte som startet våren 2006 er kommet for å bli og samler en rekke deltakere. Bård Dagestad har vært en av flere møteledere ved disse møtene som avholdes i forbindelse med møter i de tre gruppene, vår og høst.

2.4 Norge digitalt

Statens kartverk som representant for Norge digitalt-samarbeidet, har akseptert NGU og Bergvesenet som en part.

Partsavtalen har en varighet på ett år og selv om kostnadene ble betydelig redusert ved at NGU og Bergvesenet er en part økte allikevel kostnadene med ca. 50% for Bergvesenets vedkommende fra 2007 til 2008.

2.5 Bergvesenets hjemmeside og prospekteringsportalen

Bergvesenets nettsted , www.bergvesenet.no, gir informasjon om Bergvesenet som etat samt opplysninger om bergindustrien og virksomhet knyttet til denne.

Videre gir nettstedet opplysninger om gjeldende regelverk og har linker til aktuelt lovverk.

Tilsvarende har nettstedet også opplysninger om bergverksdriften på Svalbard og det regelverk som knytter seg til denne.

Nettportalen www.prospecting.no som er et samarbeid mellom NGU og Bergvesenet ble åpnet i april 2005.

2.6 Samiske forhold

Innenfor områdene som omfattes av reindriftsloven har det så lenge Bergvesenet har eksistert, og lenge før den tid, vært drevet leting etter og utnyttelse av mutbare mineraler. Dette har medført at Bergvesenets ansatte har hatt behov for kunnskap om samiske forhold.

Bergvesenet har siden 1993 vært i dialog med Sametinget (samisk kulturminnevern) gjennom rollen som ansvarlig for gjennomføring av konsekvensutredninger.

Senere har etaten hatt dialog med representanter for Sametinget om ulike spørsmål. I tillegg har etaten hatt møter både i Tromsø og Karasjok.

Etaten har også bidratt med foredragsholdere i forbindelse med seminarer arrangert av Sametinget, reindriftsnæringen og samiske kommuner, senest i mai 2008 da etaten hadde et halvdagsseminar om bergverksloven for formannskapet i Kautokeino kommune.

Etaten har hatt heldagsmøte med Norske reindriftssamers landsforbund og bidratt til at et reinbeitedistrikt fant en løsning i en konflikt med en muter.

Bergvesenet søker til en hver tid å være opptatt på samiske spørsmål både gjennom dialog og ved å følge med i aviser, radio og tv.

3. FORVALTNING OG SAKSBEHANDLING

Fra befaring Vassfjell pukkverk våren 2008

Grunnlaget for Bergvesenets virksomhet er det årlige tildelingsbrevet fra Nærings- og handelsdepartementet (se kapittel 1) og Bergvesenets virksomhetsplan. I tillegg kommer en rekke oppgaver som er tildelt Bergvesenet fra mai 1993 og senere. Hovedoppgavene knytter seg til forvaltning av mineralressursene med grunnlag i bergverksloven, Bergverksordningen for Svalbard, kalksteinsloven og kvartsløven for å nevne noen. I tillegg knytter Bergvesenets saksbehandling seg også til annet lovverk som f.eks plan- og bygningsloven.

3.1 Rettigheter etter bergverksloven

Den norske lovgivningen skiller mellom mutbare og ikke-mutbare mineraler. Mutbare mineraler tilhører staten som følge av det såkalte bergregaleet. Mutbare mineraler er definert i lov av 30. juni 1972 nr. 70 om bergverk (bergverksloven), og omfatter metaller med egenvekt høyere enn 5 og malmer av slike metaller samt metallene titan og arsen og malmer av disse. Magnetkis og svovelkis er også mutbare. I loven er det gjort unntak fra mutbarheten for myr- og sjømalms og alluvialt gull.

Nettportalen www.prospecting.no som er et samarbeid mellom Bergvesenet og Norges geologiske undersøkelse (NGU) viser opprettholdte bergrettigheter. Det går imidlertid ikke frem hvilke søknader som er under behandling og som har alder i felt. Bergrettighetene oppdateres hver uke.

3.1.1 Mutinger

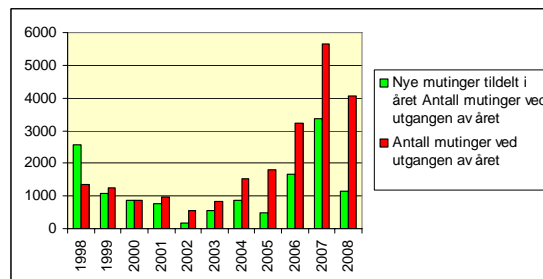
Etter at interessen for mutinger viste en økning fra foregående år både i 2006 og 2007, var

interessen fallende i 2008. Det ble behandlet 1.227 mutingssøknader i løpet av året, mot 3.378 i 2007. Som foregående år er det metallene nikkel, gull, kobber, molybden, jern og thorium som er de mest interessante.

Finnmarksloven som trådte i kraft 1. juli 2006 medførte endringer i bergverksloven. Dette innebærer blant annet at alle mutingssøknader i Finnmark skal sendes på høring. Det var en økning i antall mutingssøknader i Finnmark sammenlignet med 2007 fra 235 til 471 søknader.

Behandlingen av mutingssøknader i Finnmark er en tidkrevende prosess da det utarbeides et notat for hver høringssak i tillegg til at høringsinstansene har klageadgang. I 2008 behandlet Bergvesenet 2 klager som ble oversendt NHD i forbindelse med mutingssøknader.

Totalt var det 4054 opprettholdte bergrettigheter i Norge (utenom Svalbard) pr. utgang 2008. Herav 89 flateutmål og 64 lengdeutmål.

Figur. 3.1 Mutingsaktiviteten i perioden 1998 – 2008 (antall mutinger).

Årets aktivitet har hovedsaklig foregått i Østlandsområdet og Nord-Norge. Oversiktene

7.3.2 – 7.3.3 gir nærmere opplysninger om undersøkelsesaktiviteten og hvilke elementer som det er mutet på.

3.1.2 Utmål

Det er avholdt en utmålsforretning hvor det ble tildelt 1 utmål, i Bindal i Nordland. Opplysninger om opprettholdte utmål går frem av oversiktene 7.3.4-7.3.8,

Bergvesenet behandlet en søknad om utmål i Finnmark fra Wega mining. Denne er oversendt til departementet fordi både Sametinget og Finnmarkseiendommen gikk mot innvilgelse.

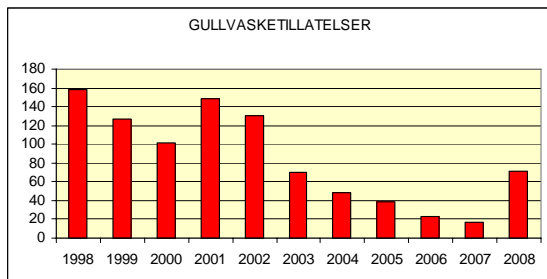
Når det gjelder Svalbard vises til kap. 8 og 9.

3.1.3 Gullasketillatelse

I henhold til bergverksloven § 1 jf. forskrifter nr. 1474 av 21. desember 2001 utsteder Bergvesenet også tillatelse til å lete etter gull i løsmasser (alluvialt gull) på statsgrunn.

For Finnmark sin del ble dette endret ved Finnmarkslovens ikrafttredelse 1. juli 2006, da det fra dette tidspunkt er grunneieren FeFo som utsteder tillatelsen.

I 2008 ble det utstedt 71 gullasketillatelse. Tillatelsene er gitt på statsgrunn i en rekke kommuner fra Saltdal i nord til Karmøy i sør.

Figur 3.2 Oversikt over utstedte gullasketillatelse 1998 – 2008 (antall).

3.2 Ikke-mutbare mineraler

Mineralske råstoffer som ikke faller inn under bergverksloven, de såkalte ikke-mutbare mineraler, tilhører som hovedregel grunneier. Undersøkelser etter og drift på slike mineraler må således enten gjøres av grunneier selv eller av andre etter avtale med grunneier.

Erverv av forekomster med ikke-mutbare mineraler omfattes stort sett av konsesjonsloven av 2003 som regulerer erverv av fast eiendom. Erverv av eiendoms- eller bruksrett til kalk- og kvartsforekomster reguleres av henholdsvis kalksteinsloven og kvartsloven.

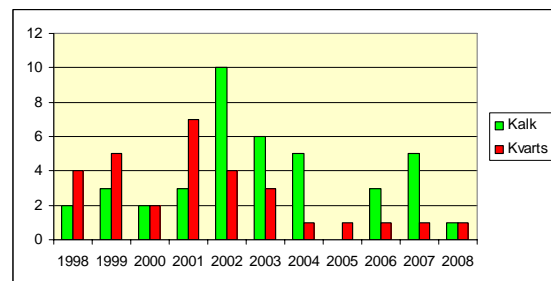
For utvinning av alluvialt gull på statsgrunn gjelder egne regler.

3.2.1 Rettigheter etter kalksteinsloven

Erverv av kalksteinsforekomster reguleres av lov av 3. juli 1914 nr 5 om erverv av kalksteinsforekomster (kalksteinsloven). Det kreves konsesjon dersom det totale uttaket fra en eller flere forekomster innenfor samme kommune overskrider 100.000 tonn.

Tilsvarende for aksjeerverv i selskaper som har kalksteinsrettigheter. Dersom eierandelen blir større enn 20 % av aksjene så skal aksjeervervet behandles etter kalksteinsloven.

I 2008 ble det meddelt 1 konsesjon etter kalksteinsloven. Figur 3.3 viser antall gitte kalksteins- og kvartskonsesjoner i perioden 1998 - 2008.

Figur 3.3 Oversikt over meddelte kalksteins- og kvartskonsesjoner 1998 – 2008 (antall).

3.2.2 Rettigheter etter kvartsloven

Erverv av kvartsforekomster reguleres av lov av 17. juni 1949 om erverv av kvartsforekomster (kvartsloven). Der er ingen nedre grense for volum når det kreves kvartskonsesjon.

Tilsvarende for aksjeerverv i selskaper som har kvartsrettigheter. Dersom eierandelen blir større enn 20 % av aksjene så skal aksjeervervet behandles etter kvartsloven.

For kvarts kreves det konsesjon dersom avtalen omfatter et tidsrom på mer enn 2 år. Som kvarts regnes også kvartsitt og krystallkvarts.

I 2008 ble det meddelt en konsesjon etter denne loven. Figur 3.3 viser antall gitte kalksteins- og kvartskonsesjoner i perioden 1998 - 2008.

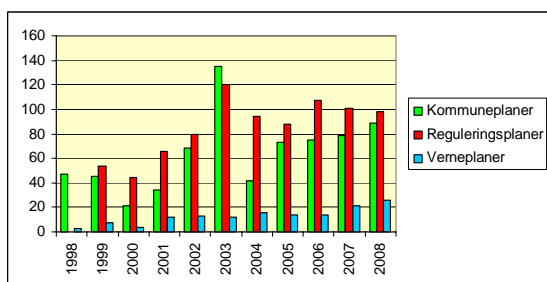
3.2.3 Håndgivelse av statens bergrettigheter

Bergvesenet har inngått en avtale om håndgivelse av statens bergrettigheter. Rettighetene ligger i Rana kommune.

3.3 Forvaltning som hører inn under annet lovverk

Saksbehandling etter annet lovverk omfatter hovedsaklig høringsuttalelser. Dette gjelder bl.a. høringsuttalelser i forbindelse med reguleringsplaner, konsesjoner etter konsesjonsloven av 2003 etc.

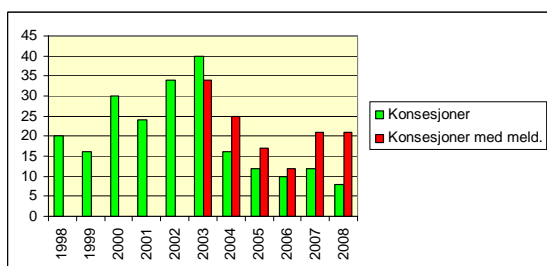
Saksmengden de senere år går frem av 7.2.1 Forvaltning og saksbehandling 2003 – 2008.

Figur 3.4 Oversikt over kommune-, regulerings- og verneplaner 1998-2008 (antall).

3.3.1 Konsesjonsloven av 2003

Erverv av rett til uttak av mineraler deriblant byggeråstofferne pukk og grus reguleres av Lov 2003-11-28 nr. 98: Lov om konsesjon ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven) mv. Loven trådte i kraft 1. januar 2004. Konsesjonsmyndighet er fylkeslandbruksstyret eller kommunen. Bergvesenet har i samarbeid med Landbruksdepartementet utarbeidet et sett med standardvilkår som Bergvesenet ber om blir tatt med i konsesjonsvilkårene. Standardvilkårene omfatter bl.a. krav til utarbeidelse av driftsplan, rapportering samt tilsyn.

Figur 3.5 Oversikt over høringsuttalelser i forbindelse med konsesjonssaker 1998-2008.

3.3.2. Kap. VII-a plan- og bygningsloven

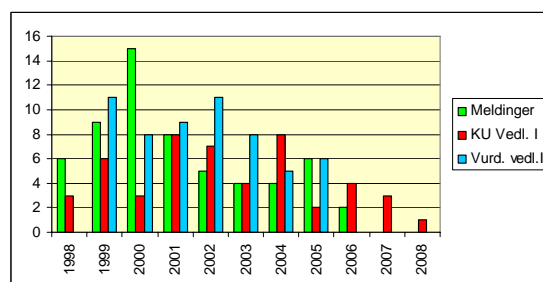
Fra 1. april 2005 trådte det i kraft ny forskrift for konsekvensutredninger. Forskriften innebærer at Bergvesenets rolle som ansvarlig myndighet etter hvert vil opphøre. Bergvesenet registrerte 14 saker som ville bli behandlet i henhold til de gamle forskriftene. Det gjensto ved utgangen av 2008 6 saker. Forskriften av

1. april 2005 fastslår i § 7 at for reguleringsplaner og kommuneplaner som omfatter masseuttak, skal programmet forelegges Bergvesenet til uttalelse før fastsetting. I 2008 hadde Bergvesenet 10 slike foreleggelses som alle er behandlet innenfor fristen. Antall saker ligger på samme nivå som året før.

Bergvesenet mottar stadig plansaker til høring hvor kommunen har fastsatt planprogram uten at dette er forelagt Bergvesenet. I 2008 registrerte etaten 23 fastsatte planprogram som ikke hadde vært forelagt Bergvesenet.

I 2008 behandlet Bergvesenet en konsekvensutredning etter Vedlegg I i den gamle forskriften.

Nærmere opplysninger om meldinger og konsekvensutredninger går frem av oversikten 7.4.1.

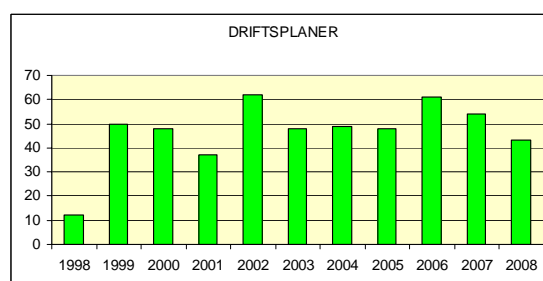

Figur 3.6 Antall saker etter pbl. kap. VII-a i tidsrommer 1998 – 2008.

3.4 Driftsplaner og tilsyn

3.4.1 Driftsplaner

Bergvesenet godkjente 43 driftsplaner i 2008. Antall godkjente driftsplaner er litt lavere enn i 2007 hvor det ble godkjent 54 driftsplaner. Figur 3.7 gir en oversikt over antall godkjente driftsplaner de senere år.

Figur 3.7 Oversikt over godkjente driftsplaner 1998 – 2008 (antall).

Bergvesenet har utarbeidet krav om hva som skal inngå i en driftsplan. Kravene er til-

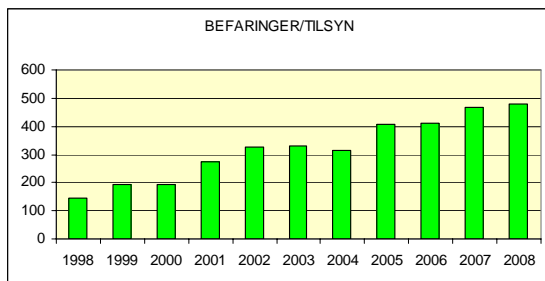
gjengelige på Bergvesenets hjemmeside www.bergvesenet.no.

3.4.2 Tilsyn

Befarings- og tilsynsaktiviteten ligger på omtrent samme nivå som for fjoråret. I 2008 ble 481 tilsynsobjekter, dvs. områder hvor det foregår uttak, sikring, forurensningstiltak eller undersøkelse, befart mot 467 i 2007.

Hensikten med befaringene er flere, men de viktigste er å påse at virksomheten skjer innenfor rammen av fastlagte regulerings-planer og i henhold til godkjente driftsplaner. Videre gir befaringene en god anledning til gjensidig kontakt med bransjen.

Figur 3.8 gir en oversikt over befaringer/tilsyn i perioden 1998-2008.

Figur 3.8 Oversikt befaringer/tilsyn 1998 – 2008 (antall)

Samarbeidet som er etablert med Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) fortsetter.

Tilsynet Bergvesenet utfører for DSB skjer i dag bare i de bedrifter hvor Bergvesenet har en selvstendig tilsynshjemmel.

3.4.3 Kontroll av dammer og betongplugger

Nærings- og handelsdepartementet eier flere hjemfalte områder og gruver. Ved noen av disse gruvene, er det anlagt dammer i tilknytning til avgangsdeponering og betongplugger for å sikre at gruvene blir holdt under vann.

Tilsynsområdet er underlagt krav etter forskrift med hjemmel i vassdragsloven. Kontrollen skal foretas av vassdragsteknisk ansvarlig (VTA). Ultimo juni 2006 ble Arve Haugen i Bergvesenet godkjent som VTA.

NHD har pålagt Bergvesenet å sørge for at nødvendig kontroll og oppfølging av tiltak ved blant annet dammene på Løkken og Knaben, og betongpluggene ved Skorovas og Joma.

Da Sira-Kvina sa opp sin VTA-avtale med NHD vedrørende dammen på Knaben overtok Bergvesenet VTA-ansvaret gjeldende fra 11. mai 2007. For Skorovas og Joma overtok Bergvesenet VTA-ansvaret 1. juli 2007.

Det er gjennomført tilsyn med pluggene i Joma og Gjersvik (Grong Gruber). I Skorovas er det gjennomført opprensning i stollen av opphopet oker, som var i ferd med å gjøre stollen ufremkommelig. Tilsynsbefaringen ble amputert på grunn av fremkommeligheten.

4. SIKRING AV NEDLAGTE GRUVER

Dagbrudd ved Lonkan Hadsel kommune

4.1 Statens sikringsansvar

Flere steder i landet finnes det åpninger, stoller og sjakter fra tidligere gruvedrift. Noen av disse kan være kulturminner.

Staten har påtatt seg en betydelig del av kostnadene ved å rydde opp og sikre gamle gruver på mutbare mineraler. Dekningen av utgiftene har bygget på at staten har hatt et ansvar som eier pga. hjemfall eller som driver gjennom statsselskap. I tillegg har staten i noen tilfeller dekket kostnader til rydding og sikringstiltak der et slikt tilknytningsforhold ikke kan påvises, noe som har sin bakgrunn i at staten i medhold av bergverksloven og ervervssystemet har åpnet for at gruveeiere og malmlere har adgang til å benytte andres grunn i sin virksomhet. På denne bakgrunn er det urimelig at en grunneier som kan ha blitt påtvunget gruvevirksomhet, skal betale for opprydding og sikring.

Gruveåpninger som sikres av staten er derfor gruveåpninger hvor det ikke lenger finnes noen gjeldende bergrettigheter. Dersom utmål eller konsesjon gjelder for området, er det utmåls-

eller konsesjonsinnehaveren som er ansvarlig for sikring og opprydding ved driftens opphør.

4.2 Sikring av nedlagte gruver

Hvert år bevilges det penger over statsbudsjettet til sikring av farlige gruveåpninger etter malmbergverk (drift på mutbare mineraler). Det er Bergvesenet som forvalter midlene og sørger for å få gjennomført sikringstiltak.

Det rapporteres stadig inn til Bergvesenet om gamle gruveåpninger som ikke tidligere er sikret. I tillegg finnes lokaliteter som tidligere er sikret, men hvor standarden må oppgraderes.

Økt aktivitet rundt gamle gruveanlegg i form av geoturisme og kulturarrangementer har ført til større behov for vurdering av sikringstiltak i nye områder.

Sikring av farlige gruveåpninger gjennomføres etter en prioriteringsliste satt opp på bakgrunn av registrerte og innrapporterte gruveåpninger samt farlighetsgraden. Omfanget av sikringsarbeidene har en årlig kostnadsramme på ca. 1 mill. kroner.

I tidsrommet 1950 - 2007 er det totalt bevilget ca. 38 mill. kroner til sikring av farlige gruveåpninger etter malmbergverk.

4.3 Utførte sikringsarbeider i 2008

De arbeidene som ble igangsatt i Feiring ble ferdigstilt i 2008. I tillegg til dette ble det gjennomført siringstiltak i 5 gruveområder i Rana, Meråker, Arendal og Selbu kommuner. To av tiltakene som ble gjennomført lå innenfor grensene til en nasjonalpark.

4.4 Hjemfalte gruveområder i statens eie

Staten har med bakgrunn i lovbestemmelser om hjemfall i industrikonsesjonsloven av 1917 fått eiendomsretten til en rekke gruveområder. Dette gjelder områder ved Løkken, Følldal, Vigsnes, Knaben, Skorovas og Raudsand. I tillegg eier staten en rekke gruverom ved andre nedlagte bergverk. På de hjemfalte områdene er det bygninger som har behov for både vedlikehold og sikring.

Bergvesenet fikk i januar 2006 fullmakt fra Nærings- og handelsdepartementet til å utføre forvaltningsoppgaver for hjemfalte gruveeieendommer tilhørende staten.

Departementet har engasjert Norsk Bergverksmuseum for prosjektet "Kulturminner ved Bergverk".

Et arbeid som skal resultere i en bok etter 4 år. Prosjektet skal ta for seg viktige bergverk med prioritet på NHD's eiendommer for å få avklart status. Bergvesenet har ledsaget museet ved befarings på Løkken.

4.5 Gruvesikringsregister

I 2005 igangsatte Bergvesenet et prosjekt for å innhente informasjon om områder hvor det har vært drevet uttak av mutbare mineraler, særlig med henblikk på å registrere åpninger og hvilket sikrings-/vedlikeholdsbehov som er knyttet til disse. Befaringene av disse områdene vil bl.a. bidra til at vi får etablert en prioritetsliste for sikringstiltak.

I 2005 – 2006 ble områder som ikke tidligere er sikret, samt områder hvor det er mer enn 20 år siden det har vært registrert befaringsprioritert.

Dette arbeidet fortsatte i 2008 og det utarbeides kontinuerlig oversikt over sikringsbehov.

I databasen finnes det nå registrert i alt 487 gruveområder. Av disse ble 45 områder med til sammen 300 registrerte åpninger befart i 2008. Arbeidet vil bli videreført i 2009.

5. TILTAK MOT FORURENSNING

5.1 Avrenning fra nedlagte gruver

Statens forurensningstilsyn (SFT) fastsatte i 1988 handlingsplaner i forbindelse med sur avrenning fra gamle gruveområder med fokus på kobber og sink.

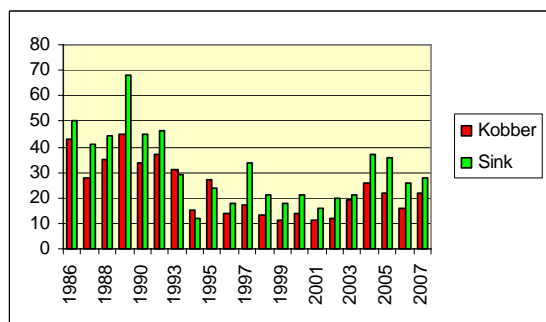
Siden 1996 har den totale avrenningen stort sett vært uendret. Variasjoner skyldes driftsforstyrrelser og nedbørsvariasjoner.

5.2 Sulitjelma

Målingene ved utløpet av Langvann viser en liten nedgang, men samme variasjon i metalltransport gjennom året som tidligere år. Transporten ut grunnstollen ligger på samme nivå som i 2007.

NIVA har utført fiskeribiologiske undersøkelser og undersøkelser av bunndyrssamfunn i Langvann og i vassdraget nedenfor. NIVA har også gjennomført fysisk/kjemiske undersøkelser i flere profiler på utvalgte steder over Langvann og i tidligere målepunkter i vassdraget ned mot fjorden.

På Jakobsbakken ble det nye anlegget for å skille gruvevann fra kloakkvann ferdigstilt.

Figur 5.1 Årstransport for kobber og sink (tonn) ved utløpet av Langvann i perioden 1986-2007.

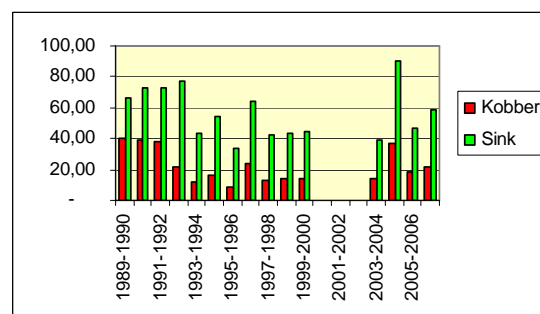
5.3 Løkken

Renseeffekten i gruva har ikke forverret seg i løpet av 2008. Som beredskap mot svikt i eksisterende system startet arbeidene med å bygge beredskapsanlegg ved Fagerlivannet høsten 2008. Kalkdoseringsanlegget vil være i drift i begynnelsen av mars 2009.

Figur. 5.2 Fra arbeidet med kalkdoseringsanlegget Fagerlivann.

Etter 1989 finnes det bortsett fra tre årsperioder datagrunnlag for å beregne samlet transport av metaller fra Løkken gruveområde til Orkla. Målingene skjer ved Vormstad. Årstransporten av kobber og sink går frem av fig. 5.3.

Figur 5.3 Årstransport av kobber og sink (tonn) fra Løkken gruveområde til Orkla. Hydrologisk år.

5.4 Folldal Verk

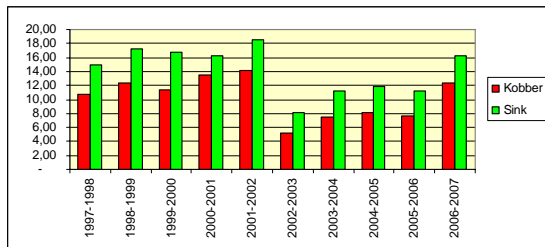
Målingene i Folldal viser en liten nedgang i metalltransport sammenlignet med forrige års målinger, men ligger ennå innenfor det som må kunne kalles normale variasjoner.

Pilot våtmark har også dette året blitt videreutviklet for å forbedre vekstforholdene for de sulfatreduserende bakteriene og utfellingsgraden av metaller. Bassengene 5 og 6 er betydelig større enn de 4 første.

Figur 5.4 Våtmarksanlegg Follidal

Foreløpige resultater er lovende, og varmetilføring i systemet vil forhåpentligvis øke effektiviteten til anlegget i vinterhalvåret.

Figur 5.5 Årstransport av kobber og sink (tonn) i Folla. Hydrologisk år.

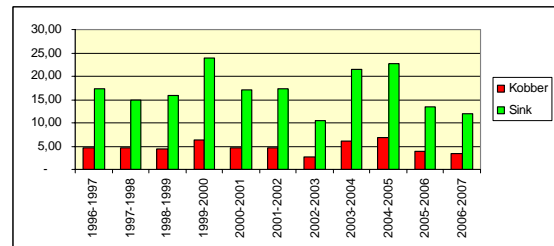
5.5 Nordgruvefeltet Rørø

Effektiviteten av rensing i våtmarkssystemet ble forsøkt økt ved tilførsel av kalk i to faser sommeren 2008. Forsøkene resulterte i en umiddelbar og betydelig økning i renseeffekten. Etter hvert avtar imidlertid effekten, og ny tilførsel kreves for å opprettholde en høy effekt.

Figur 5.6 Våtmarksområdet ved Nordgruvefeltet Rørø

Gem Consulting A/S har også gjennomført et forsøk med "Diversion Wells" i en grøft nedstrøms i det gamle gruveanlegget for å forbedre vannkvaliteten i Orva.

Figur 5.7 Årstransport av kobber og sink (tonn) i Orva. Hydrologisk år.

5.6 Søve gruver

Det er gjennomført prøvetaking av slagghaugen og av sedimenter i Norsjø. Resultatene fra undersøkelsene samt tolkninger av prøvene foretatt av IFE (Institutt for energiteknikk) er oversendt Statens strålevern.

6. MINERALNÆRINGEN I 2008

6.1 Metallpriser

Det var i første halvdel av året fortsatt gode priser på verdensmarkedet. Fallet i prisene for de fleste metaller som er registrert i 2008 blir tilskrevet at spekulantene er i ferd med å trekke seg ut av metallmarkedet.

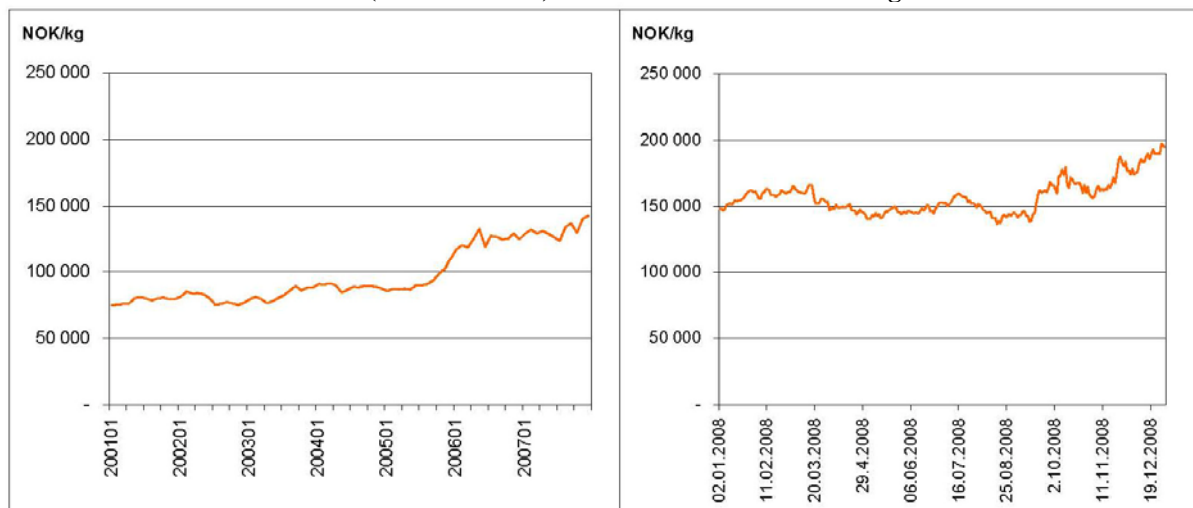
Nedenfor er det gitt en oversikt over prisene for utvalgte edel- og basemetaller som danner utgangspunktet for mutingstildelinger. Kurvene er gitt pr. 31.12.08. Prisene er oppgitt i norske kroner, for gull, sølv og platina er prisene oppgitt pr. kg. For de øvrige metallene er prisene oppgitt pr. tonn. Prisene baserer seg på noteringer ved London Bullion market (Au og Ag), Johnson Matthey for Pt og London Metal Exchange for Cu, Pb, Ni og Zn. En del kommentarer om de enkelte metaller er hentet fra den svenske publikasjonen Mineralmarknaden og fra Mining Journal. Omregningskursene som er benyttet er hentet fra Norges bank.

Som det går frem av oversiktene har det vært fall i edelmetallprisene med unntak for gull som ligger på et noe høyere nivå enn fjorårets. For kobber, bly, nikkel og sink har det vært en til dels sterk nedgang i prisene. Dette er medvirkende til at mineralproduksjonen blir redusert.

6.1.1 Gull

Gull er det metallet som har klart seg best mot prisfallet på metaller til nå. Gullprisen nådde en "all time high" den 17. mars i 2008 med en notering på 1.011 USD pr. troy ounce. Etter dette har gullprisen falt, og hadde ved utgangen av desember en notering på 865 USD pr. troy ounce. Prisendringene på gull har siden oktober hovedsakelig skyldtes variasjoner i dollarkurs. Ved årsskiftet var prisen for en troy ounce 865 USD. Dette tilsvarer en kilopris i norske kroner på 195.073 kr som er 49.227,- kr. høyere enn ved årsskiftet 2007/08 og skyldes en sterkere dollarkurs.

Fig. 6.1 Prisutviklingen på gull i norske kroner pr. kg. .
Perioden 2001 – desember 2008 (månedsmiddel)

Priser på gull	Middelverdi år					2008		
	2003	2004	2005	2006	2007	Min	Høyt	Middel
USD per troy oz	362,36	409,18	444,30	603,74	695,43	712	1.011	871
NOK per kg	82.693	88.827	92.295	124.853	131.311	137.070	197.669	158.178

6.1.2 Sølv

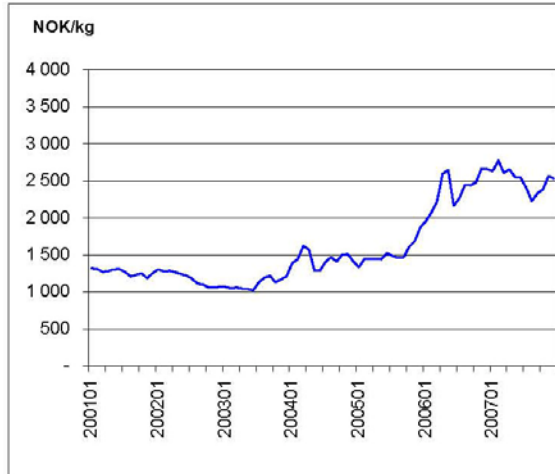
I årets ti første måneder lå sølvprisen i gjennomsnitt på klart høyere nivåer sammenlignet med tidligere år. Sølv nådde sin

høyeste notering den 19. mars 2008 med 20,90 USD pr. troy ounce, hvilket er den høyeste prisen på 27 år. Siden dette er sølvprisen

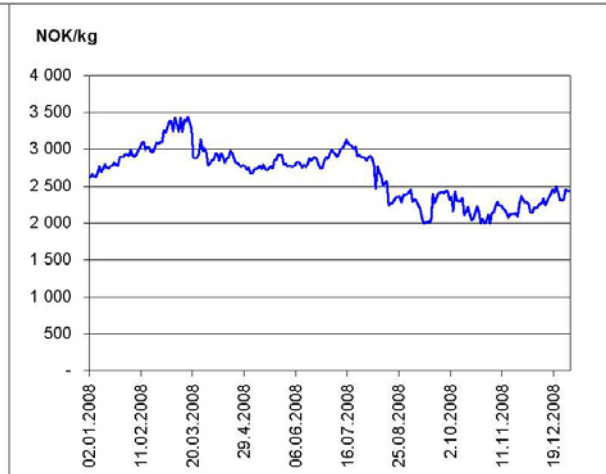
omtrent halvert i USD. På grunn av utviklingen i dollarkursen har prisfallet ikke vært så markert i NOK. Sammenlignet med gull er sølv i større utstrekning et "industrimetall" hvilket gjør at finanskrisens ettervirkninger i form av en forventet lavere etterspørsel på

varer slår relativt sett hardere ut på etterspørselen etter sølv. Sølv er også et relativt vanlig spekulasjonsobjekt på markedene. Ved utgangen av 2008 var prisen på sølv 10,79 USD/troy ounce, noe som tilsvarer en kilopris på 2.433 NOK/kg.

Fig. 6.2 Prisutviklingen på sølv i NOK/kg. Perioden 2001 – desember 2008 (månedsmiddel)

Siste 12 måneder er dagsverdier

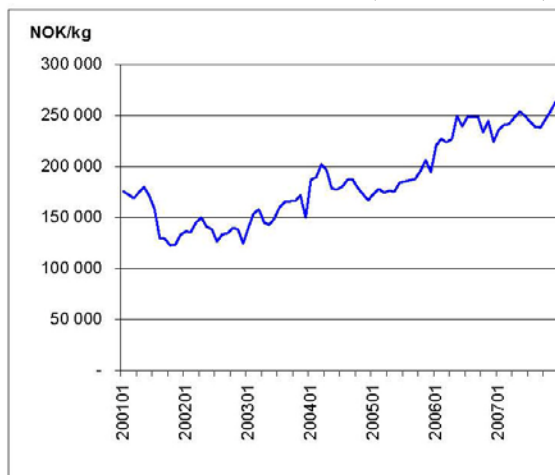
Priser på sølv	Middelverdi år					2008		
	2003	2004	2005	2006	2007	Min	Høyt	Middel
USD per troy oz	4,88	6,66	7,31	11,55	13,38	8,88	20,88	15,03
NOK per kg	1.114	1.446	1.518	2.389	2.526	1.996	3.491	2.645

6.1.3 Platina

Platina prisen nådde i mars 2008 over 2.000 USD per. troy ounce, men har variert kraftig. I juli begynte platinaprisen å falle med bakgrunn i situasjonen til den amerikanske bilindustrien, hvor salget begynte å gå ned. Det største anvendelsesområdet for platina er innenfor bilindustrien hvor metallet benyttes

ved fremstilling av katalysatorer for avgassrensning. Prisfallet fortsatte hele høsten. På grunn av en sterkere dollarkurs har prisfallet ikke vært like stort i norske kroner. Ved utgangen pr. desember 2008 var prisen 922 USD/troy ounce, Dette tilsvarer 207.927-NOK/kg.

Fig. 6.3 Prisutviklingen på platina i NOK/kg. Perioden 2001 – desember 2008 (månedsmiddel)

Siste 12 måneder er dagsverdier

Priser på Platina	Middelverdi år					2008		
	2003	2004	2005	2006	2007	Min	Høyt	Middel
USD per troy oz	691,18	845,59	896,52	1.142,65	1.302,81	782	2.280,00	1579
NOK per kg	157.733	183.565	186.180	236.300	245.996	170.853	379.429	277.137

6.1.4 Kobber

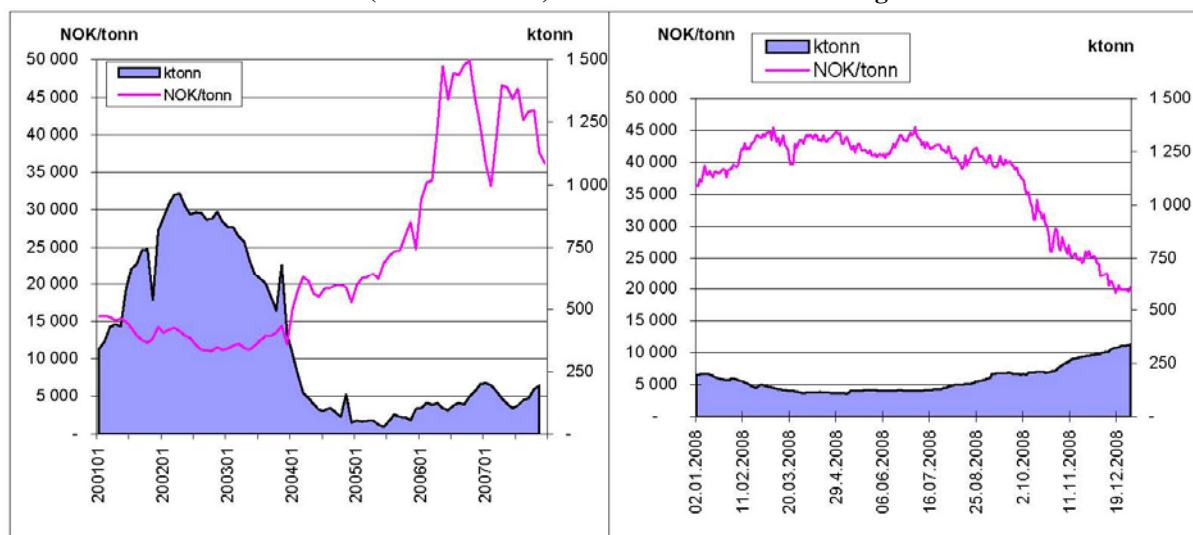
I første halvår lå kobberprisen mellom 8.000 og 9.000 USD/tonn. Kobberprisen kulminerte 3. juli med en pris på 8.980 USD/tonn. Etterspørselen etter kobber begynte å avta i samme takt som den globale krisen slo inn.

Siden kobberprisen kulminerte i juli har den vist en fallende tendens, og 19. desember var prisen nede i 2.826 USD som ble årets laveste

nivå. Ved utgangen av året var kobberprisen 2901 USD/tonn. Dette tilsvarer 20.304,- kr/tonn.

Figur 6.4 viser prisutviklingen for kobber, samt lagerutviklingen ved London Metal Exchange (LME). Prisene er oppgitt i NOK og lager-beholdningen er oppgitt i ktonn. (Tilsvarende for de andre metallene).

Fig. 6.4 Prisutviklingen på kobber i NOK/kg. Perioden 2001 – desember 2008 (månedsmiddel)

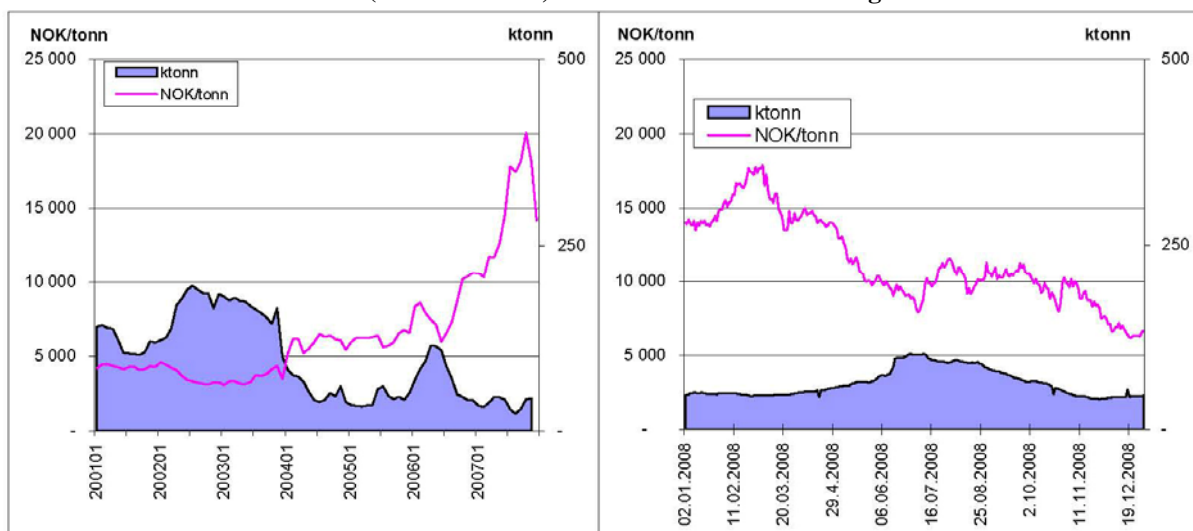
Priser på kobber	Middelverdi år					2008		
	2003	2004	2005	2006	2007	Min	Høyt	Middel
USD/ tonn	1.779	2.867	3.683	6.729	7.122	2.811	8.980	6.938
NOK/tonn	11.985	18.478	23.637	39.432	40.140	19.472	45.494	37.800

6.1.5 Bly

Prisen på bly har falt langsomt siden toppnoteringen 4. mars hvor den var oppe i 3.460 USD/tonn. Den 22. desember var prisen nede i 875 USD/tonn. I løpet av våren var prisnedgangen langsom, og i slutten av juni var prisen nede i 1.600 USD/tonn. Etter en mindre

prisoppgang i juli hvor prisen kom opp i 2.200 USD/tonn fortsatte nedgangen. Etter dette har prisen vært påvirket av finansuroen. Ved utgangen av året var prisen 948 USD/tonn. Dette tilsvarer 6.635,- NOK/tonn.

Fig. 6.5 Prisutviklingen på bly i NOK/kg.
Perioden 2001 – desember 2008 (månedsmiddel)

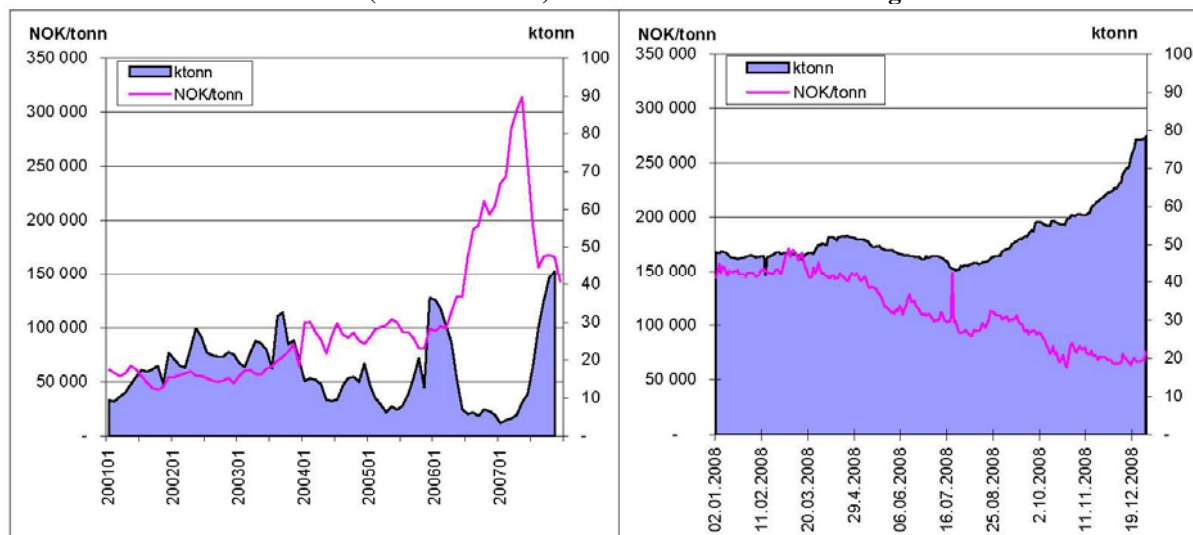
Priser på bly	Middelverdi år					2008		
	2003	2004	2005	2006	2007	Min	Høyt	Middel
USD/tonn	515	888	975	1285	2596	875	3.460	2.084
NOK/tonn	3.470	5.723	6.258	7.536	14.631	6.173	17.867	11.368

6.1.6 Nikkel

Prisen på nikkell har stort sett falt gjennom hele året. Etter en rekordpris på 51.600 USD/tonn i mai 2007 falt prisen drastisk i slutten av mai og begynnelsen av juni, da London Metal Exchange (LME) innførte en ny regel som krever at den som sitter med 25% eller mer av LME's lager pålegges å låne metall ut fra dette, hvilket betyr at ingen kan sitte med metall som ikke kommer ut på markedet. Etter dette inngrepet fra LME falt prisen ned mot

26.000 USD/tonn i august for å øke noe utover høsten. Nikkelprisen nådde 31.000 – 32.000 USD/tonn i november, men sank etterpå ned til 25.000 – 26.000 USD/tonn i løpet av året. I løpet av 2008 steg nikkellprisen til 33.250 USD/tonn den 4. mars. Etter dette har prisen falt til under 10.000 USD/tonn. Ved utgangen av året var prisen på 10.805 USD/tonn. I norske kroner var prisen 75.623,- kr/tonn.

Fig. 6.6 Prisutviklingen på nikkell i NOK/kg.
Perioden 2001 – desember 2008 (månedsmiddel)

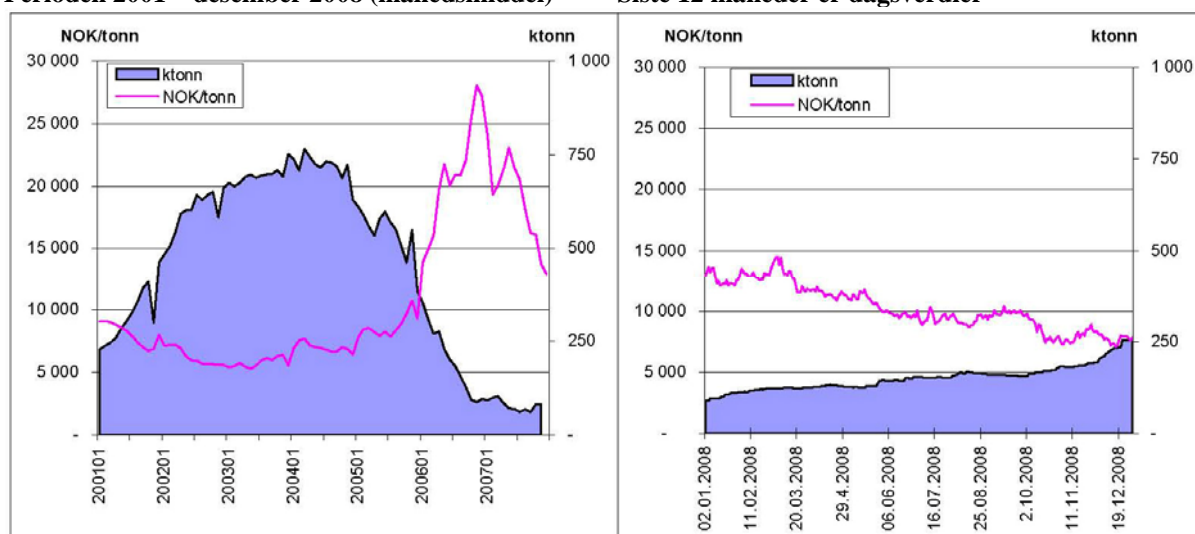
Priser på nikkel	Middelverdi år					2008		
	2003	2004	2005	2006	2007	Min	Høyt	Middel
USD/tonn	9.635	13.843	14.726	24.271	37.173	8.805	33.250	21.068
NOK /tonn	64.913	89.218	94.511	142.228	209.511	61.514	171.468	114.366

6.1.7 Sink

Prisen på sink har stort sett sunket gjennom året. 6. mars nådde den sitt høyeste nivå på 2.825 USD/tonn, siden har prisen falt. Prisen gikk under 2.000 USD i slutten av mai og var nær ved å gå under 1.000 USD i oktober. Årets laveste nivå hadde prisen den 12. desember

med 1.040 USD/tonn. Prisen på sink har dermed gått ned til under en fjerdedel på to år, fra 4.620 USD per tonn den 24. november 2006. Ved utgangen av året var sinkprisen 1.120 USD/tonn. I norske kroner tilsvarte dette 7.839,- kr/tonn.

Fig. 6.7 Prisutviklingen på sink iNOK/kg. Perioden 2001 – desember 2008 (månedsmiddel)

Priser på sink	Middelverdi år					2008		
	2003	2004	2005	2006	2007	Min	Høyt	Middel
USD/tonn	828	1.047	1.381	3.272	3.249	1.060	2.825	1.870
NOK /tonn	5.578	6.748	8.863	19.174	18.312	7.072	14.487	10.249

Norkalsitts gruve i Hestvika Nærøy kommune

6.2 Produksjonsdata fra mineralnæringen

Som nevnt under pkt. 2.3.3 samler Bergvesenet i samarbeid med Norges geologiske undersøkelse inn produksjonsdata fra Bergverksindustrien.

På grunnlag av innsamlede data er det utarbeidet oversikter som viser utviklingen i bergindustrien gjennom de siste 10 år.

Bergverksproduksjonen lå i 2008 på omtrent samme nivå som året før. I 2008 ble det solgt til sammen ca. 85 mill. tonn mineralske råstoffer i Norge, til en verdi av 11,4 milliarder kr. Mineralnæringen hadde ca. 4800 årsverk fordelt på 800 bedrifter. Målt etter omsetningsverdi er Møre og Romsdal, Rogaland, Nordland, Vestfold og Finnmark Norges viktigste bergverksfylker på fastlandet. Imidlertid var den høyeste omsetningen innenfor bergverksbransjen å finne på Svalbard i 2008. Her ble det solgt kull for over 2,6 milliarder kr.

6.3 Malmgruver

Etter siste verdenskrig har det i alt vært drift i 34 malmbergverk i Norge. Siden utgangen av 2002 har bare Rana Gruber AS i Rana kommune og Titania AS i Sokndal kommune vært i drift.

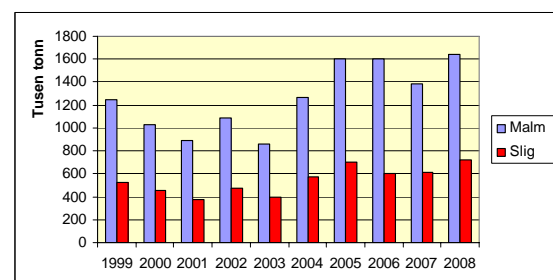
Høsten 2007 ble det satt i gang småskala produksjon av molybdenmalm på Knaben forekomsten i Vest-Agder.

I 2008 var omsetningen på 931 mill. kr, mens den i 2007 var på 783 mill. kr. Det ble produsert til sammen 1,67 mill. tonn

konsentrater, og malmgruvene sysselsatte 464 personer. Dette er en økning på 20 i forhold til året før.

6.3.1 Rana Gruber AS

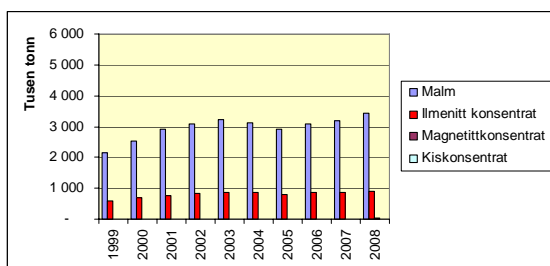
Selskapet gikk over til underjordsdrift i 2000. All malmen kommer nå fra underjordsgruve. Leonhard Nilsen & Sønner AS kjøpte Rana Gruber i 2007. De nye eierne ønsker å vurdere flere dagbruddsmalmer, blant annet Eriksmalmen. Videre er det satt ned en prosjekt-gruppe for å vurdere skiverasbrytning som brytningsmetode. Det er videre startet tilredning for å legge nytt lastenivå på nivå 123, flytte knuseren ned til laveste nivå, og levere malm til Ørtfjellsiloen via en belteort på 550 m og med 15 grader stigning. Dette vil gi en silokapasitet på 100.000 tonn. Produksjonen har gått som normalt i 2008 og produksjonsutviklingen for tidsperioden 1999 – 2008 går frem av figur 6.8.

Figur 6.8 Produksjon ved Rana Gruber AS 1999 – 2008.

6.3.2 Titania AS

Titania AS i Sokndal i Rogaland er Europas største produsent av ilmenitt (jern-titan oksyd) som etter videreforedling benyttes som hvitt pigment i maling, plast og papir. I tillegg produserer bedriften et nikkelkonsentrat og magnetitt. Hovedtyngden av driften foregår nå i den østlige delen av bruddet. Diamant-boringene på Tellnes øst er videreført for å kartlegge malmen mot dypet. I løpet av året er det foretatt ytterligere avdekning og klargjøring for produksjon av den østlige delen av forekomsten.

Figur 6.9 Produksjon ved Titania AS 1999-2008.

6.4 Industrimineraler

De viktigste industrimineralene som utvinnes i Norge i dag er kalkstein, dolomitt, kvarts, olivin, feltspat, nefelin, grafitt og anorthositt. Kalkstein, som bl.a. benyttes til sement, i kjemiske og metallurgiske prosesser som fyllstoff i papir, plast, gummi, asfalt etc., er den mest anvendte bergarten, og utvinnes en rekke steder i landet. Olivinproduksjonen på Nordvestlandet er også stor og utgjør over halvparten av produksjonen av olivin i verden (den delen av produksjonen som eksporteres). Det europeiske olivinmarkedet er dominert av Norge, med Grønland og Spania tett etter. Videre er det flere mindre produsenter i Østerrike, Spania og Tyrkia. Olivin har i likhet med kalkstein en rekke anvendelsesområder, bl.a. benyttes det som slaggdanner i råjernsverkene, som blåsesand og i ildfaste materialer.

Produksjonen av nefelinsyenitt på Stjernøy i Finnmark, er også betydelig. Nefelinsyenitt produseres noen få steder i verden, hovedsakelig Brazil, Canada og Norge. Av andre mineraler med vesentlig produksjon kan nevnes dolomitt, kvarts, talk og grafitt. Markedsmessig skiller industrimineraler seg fra metalliske mineraler ved at prisene er mer stabile.

De viktigste fortrinn for Norge som mineralprodusent er det rike utvalget av

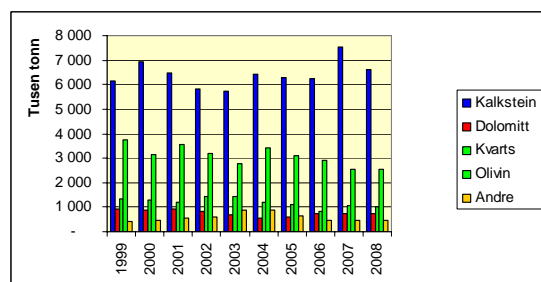
krystalline bergarter som ikke er lett tilgjengelig på kontinentet, gode utskipningsforhold fra forekomster som ligger nært til sjø, samt høyt teknisk nivå og FoU-miljø. Disse fortrinnene gir gode muligheter for fortsatt ekspansjon innenfor industrimineralproduksjon i Norge.

Figur 6.10 Norwegian Crystallites kvartsbrudd på Håkonhals i Hamarøy kommune

I 2008 ble det omsatt industrimineraler for 2,9 milliarder kr, med et uttak på 11,4 mill. tonn. 968 personer var i 2008 ansatt i bransjen. Litt over en tredjedel av produksjonen ble eksportert. Kalksteinslurry, olivin og nefelinsyenitt er de viktigste eksportproduktene. I følge bedriftene utgjorde eksportverdien på 2,46 milliarder kr eller ca. 86 % av omsetningen for mineral-bedriftene i 2008.

Figur 6.11 viser produksjonen av industrimineraler i Norge i tidsrommet 1999 – 2008.

Figur 6.11 Produksjon av industrimineraler i Norge 1999 – 2008.

6.5 Bygnings- og monumentstein

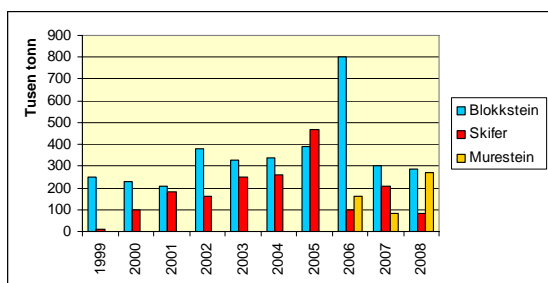
Det er vanlig å skille mellom to hovedgrupper naturstein; blokkstein og skifer. Massivsteinen (blokkstein) brytes i store blokker som sages opp i plater og emner. Skifer er bergarter som kan spaltes opp i tynne plater etter naturlige,

plane sjikt. Skiferaktige bergarter benyttes også til tørrmurestein.

Norsk blokkstein omfatter harde bergarter som larvikitt, granitt og gneis, og myke bergarter som marmor, serpentinit og kleberstein. Skiferproduksjonen knytter seg til kvartsittskifer, fyllittskifer og glimmerskifer.

De fleste natursteinprodusentene er små bedrifter med mindre enn 20 ansatte, og driften er begrenset til uttaksvirksomhet. Norge har en rekke forekomster av bergarter som kan være interessante for verdensmarkedet. Grønn kvartsitt fra Kautokeino og anorthositt med farge-spill fra Rogaland er slike eksempler.

I 2008 ble det omsatt naturstein (blokkstein, murestein og skifer) for 933 mill. kr. Noe som er en svak nedgang fra året før. Totalt uttak var på 642 000 tonn. Antall sysselsatte var 708.

Figur 6.12 Produksjon av blokkstein, skifer og murestein i perioden 1999 – 2008.

6.6 Byggeråstoffene sand, grus, pukk og leire

Pukk og grus nyttes til bygge- og anleggsformål. Råstoffene tas ut fra fjell ved sprengning, eller fra naturlige grusavsetninger. Materialene sorteres til bruk i bygg, vei og anlegg.

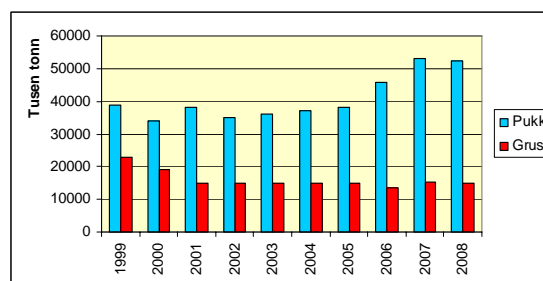
Under innsamlingen av produksjonstall for 2008 har etatene mottatt svar fra 351 grusprodusenter og 342 pukkprodusenter.

Totalt ble det i 2008 solgt ca. 52 millioner tonn pukk og ca. 15 millioner tonn grus. I tillegg kommer ca. 279 000 tonn leire. Salgsverdien av disse råstoffene utgjør ca. 3,94 milliarder kroner.

Figur 6.13 Rekefjord øst i Sokndal kommune

Det finnes ca. 20 store pukkverk langs kysten av sør og vest-Norge. I 2008 ble det eksportert 17,1 mill. tonn pukk og 0,1 mill. tonn sand og grus til en verdi av 858 mill. kr. Det meste eksporteres til Tyskland, Danmark, Storbritannia, Nederland og Polen. Flere av produsentene er i ferd med å øke ressursgrunnlaget for å sikre fremtidig drift. Samtidig øker også kravene til kvalitet og kompetanse hos ansatte.

Figur 6.13 Produksjon av pukk og grus i perioden 1999 – 2008.

7. OVERSIKTER

7.1 Bergvesenets personale

Følgende personale var ansatt i Bergvesenet ved utgangen av 2008

Per Zakken Brekke	Bergmester	Trondheim/Svalbard
Bård Dagestad	Underdirektør	Trondheim
Peter J. Brugmans	Senioringeniør	Trondheim/Svalbard
Børre Fiva	Senioringeniør	Trondheim
Stein Erik Hansen	Senioringeniør	Trondheim
Arve Haugen	Senioringeniør	Trondheim
Alf Viktor Larsen	Senioringeniør	Trondheim
Bjarne Lieungh	Senioringeniør	Trondheim
Idunn Kjølle	Senioringeniør	Trondheim
Steinar Nilssen	Senioringeniør	Trondheim
Heidi Beate Wennberg	Kontorleder	Trondheim
Anne Marit Kvernød	Førstekonsulent	Trondheim
Else Skjetne	Førstesekretær	Trondheim
Anita Sletten	Førstesekretær	Trondheim
Brit Kaasbøll	Sekretær	Trondheim

7.2 Forvaltning og saksbehandling

I tabell 7.2.1 er det gitt en oversikt over utviklingen i antall saker innefor de forskjellige kategorier i perioden 2004 - 2008.

7.2.1 Forvaltning og saksbehandling 2004 – 2008

SAKSTYPE	2004	2005	2006	2007	2008
Mineralrettigheter (tildelte):					
- mutinger	877	496	1.675	3.378	1 227
- utmål	1	-	30	4	1
- gullvasketillatelser	48	39	23	17	71
- kalksteinskonsesjoner	5	0	3	5	1
- kvartskonsesjoner	1	1	1	1	1
Saker etter plan- og bygningsloven kap. VII-a					
- meldinger vedlegg I	4	5	2	-	-
- konsekvensutredninger vedlegg I	8	2	4	3	1
- Vurdering vedlegg II	5	5	-	-	-
- Planprogram forelegging	-	-	7	10	10
Driftsplaner og tilsyn					
- godkjente driftsplaner	49	48	61	54	43
- befaringer og tilsyn	316	406	412	467	481
Hørings saker med mer:					
- kommuneplaner	42	73	75	79	89
- reguleringsplaner	94	88	107	101	98
- verneplaner	16	14	14	21	26
- konsesjoner	16	12	10	12	8
- meldinger i henhold til Pbl.	11	9	9	-	-
- konsesjoner med melding eller KU	25	17	12	21	21
- konsekvensutredninger	16	10	5	5	-
- diverse saker	-	-	-	-	-

7.3 Bergrettigheter.

Prospekteringsaktiviteten har sammenheng med metallprisene, da disse er behandlet i kapittel 6. 1 gjentas de ikke her.

7.3.1 De 10 største mutingstildelinger i 2008

Selskap/muter	Kommune	Ant. mutinger	Mutet på
Northern Highlands ApS	Målselv	191	Cu,Ni,PGE,Au,Zn,Pb, Ag,Fe,U
Moly Metals Scandinavia AS	Kvinesdal, Lier, Modum, Nedre Eiker, Øvre Eiker	162	Mo,Cu,Ag,Au,Pb,Zn, W,Sn
GEM Consulting AS	Kautokeino, Skjerstad, Tolga, Tynset	118	Cu,Au,Ag,Zn,Ni
Thoriumpower Holding AS	Dovre, Fjaler, Grue, Hemnes, Hyllestad, Kongsberg, Kviteseid, Modum, Narvik, Nor-Odal, Porsanger, Skodje, Tokke, Ørskog	108	Cu,Zn,Pb,Fe,As,Sb,Bi, Sn,In,PGE,Au,Ag,Mo, W,Ti,Mn
Hannans Scandinavia AB	Hattfjelldal	91	Zn, Cu
Gexco Norge AS	Bindal Narvik, Rana	86	Au, Ag
Norex Resources AS	Andebu, Hurdal, Østre Toten	59	Mo
Nussir ASA	Kvalsund	55	Cu,Ag,Au,Pd,Pt
Plahtes Eiendommer	Bindal	31	Au,Ag,W
Sydvaranger Gruve AS	Sør-Varanger	26	Fe

7.3.2 De største mutingsinnehaverne pr. utgang 2008

Selskap/muter	Kommune	Ant. mutinger	Mutet på
Sulfidmalm AS	Arendal, Bamble, Evje og Hornnes, Froland, Gausdal, Gjerstad, Iveland, Kragerø, Osterøy, Ringerike, Risør, Sigdal, Sør-Fron, Tvedestrand, Tynset, Vegårshei, Verdal, Åmli	871	Ni,Cu,Co,PGM
Store Norske Gull AS	Berg, Karasjok, Kautokeino, Porsanger, Torsken	494	Au,Ni,Cu,PGE
Gexco Norge AS	Alstadhaug, Bindal, Brønnøy, Hemnes, Narvik, Rana	409	Pb,Cu,Zn,Au,Ag,As,Ni
IGE Nordic AB	Kautokeino, Nordreisa, Rana, Røyrvik	254	Cu,Au,Ni,Zn
Northern Highlands ApS	Målselv	191	Cu,Ni,PGE,Au,Zn,Pb,Ag,Fe,U
Thoriumpower Holding AS	Bamble, Dovre, Evje og Hornnes, Fjaler, Follidal, Grue, Hemnes, Hyllestad, Kongsberg, Kvinnherad, Kviteseid, Meløy, Narvik, Nettet, Nord-Odal, Odde, Porsanger, Sauda, Skodje, Tinn, Tokke, Tynset, Tysvær, Ørskog	159	U,Cu,Zn,Pb,Fe,Ag,Au,As,Sb,Bi,Sn,Mo,PGE,Ti,REE,Mn
Norex Resources AS	Andebu, Hurdal, Lardal, Re, Østre Toten	127	Mo
Nussir ASA	Kvalsund	105	CU,Au,Ag,Pd,Pt
Hannans Scandinavia AB	Hattfjelldal	91	Zn,Cu
Norwegian Res. Ventures AS	Froland, Kvænangen, Nore og Uvdal	61	Cu,Zn,Au,U,Mo

7.3.3 Bergrettigheter Østlandske bergdistrikt pr. 31.12.08

	Bergrettigheter Pr. 31.12.2007		Tilgang 2008		Avgang 2008		Bergrettigheter pr. 31.12.2008	
	Staten	Private	Staten	Private	Staten	Private	Staten	Private
Mutinger		1651		290		683		1258
Gamle utmål:								
Lengdeutmål								
Flateutmål								
Nye utmål								
Lengdeutmål								
Flateutmål	10	10					10	10
	10	1.661		290		683	10	1268
	1.671		290		683		1278	

7.3.4 Bergrettigheter Vestlandske bergdistrikt pr. 31.12.08

	Bergrettigheter Pr. 31.12.2007		Tilgang 2008		Avgang 2008		Bergrettigheter pr. 31.12.2008	
	Staten	Private	Staten	Private	Staten	Private	Staten	Private
Mutinger		290		71		127		234
Gamle utmål:								
Lengdeutmål								
Flateutmål								
Nye utmål								
Lengdeutmål								
Flateutmål		33				1		3
		323		71		128		266
	323		71		128		266	

7.3.5 Bergrettigheter Trondheimske bergdistrikt pr. 31.12.08

	Bergrettigheter Pr. 31.12.2007		Tilgang 2008		Avgang 2008		Bergrettigheter pr. 31.12.2008	
	Staten	Private	Staten	Private	Staten	Private	Staten	Private
Mutinger		360		57		278		1390
Gamle utmål:								
Lengdeutmål	15						15	
Flateutmål								
Nye utmål								
Lengdeutmål								
Flateutmål	5	4					5	4
	20	364		57		278	20	143
	384		57		278		163	

7.3.6 Bergrettigheter Nordlandske bergdistrikt pr. 31.12.08

	Bergrettigheter Pr. 31.12.2007		Tilgang 2008		Avgang 2008		Bergrettigheter pr. 31.12.2008	
	Staten	Private	Staten	Private	Staten	Private	Staten	Private
Mutinger		1906		294		1259		941
Gamle utmål:								
Lengdeutmål								
Flateutmål								
Nye utmål								
Lengdeutmål								
Flateutmål	13	12		1			13	13
	13	1918		295		1259	13	954
	1931		295		1259		967	

7.3.7 Bergrettigheter Troms og Finnmark bergdistrikt pr. 31.12.08

	Bergrettigheter Pr. 31.12.2007		Tilgang 2008		Avgang 2008		Bergrettigheter pr. 31.12.2008	
	Staten	Private	Staten	Private	Staten	Private	Staten	Private
Mutinger		1.445		427		553		1309
Gamle utmål:								
Lengdeutmål		49						49
Flateutmål								
Nye utmål								
Lengdeutmål								
Flateutmål		12						12
		1.506		427		553		1380
	1.506		427		553		1380	

7.4 Saksbehandling etter kap. VII-a pbl**7.4.1 Konsekvensutredninger som er ferdigbehandlet i 2008**

Firma	Kommune	Råstoff	Areal (daa)	Volum (mill m ³)	Merknad
AL Alta Lastebilsentral	Alta	Grus	1350	40,6	

8. BERETNING OM BERGVERKSVIRKSOMHETEN PÅ SVALBARD

8.1 Virksomheten på Svalbard i 2008

Til sammen 5 befaringer fordelt på 3 tilsynsobjekter er gjennomført. Befaringene omfatter kulltippen i Barentsburg og forurensning i Pyramiden samt gruve 7 i Longyearbyen og Svea Nord.

Bergvesenet har behandlet en forhåndsmelding og forslag til utredningsprogram for ny kullgruve i Lunckefjell og fastsatt endelig utredningsprogram for konsekvensutredningen i samråd med sysselmannen.

Utover dette har det vært gjennomført en ukes feltarbeid i forbindelse med ressurs-geologiske forskningsprosjekter. Feltarbeidet vil ikke bli videreført i 2009

Bergvesenet deltar sammen med andre aktuelle etater i en gruppe som skal utarbeide regler for fredning av fossiler på Svalbard.

8.2 Kullproduksjon

Kull dekker 21 % av verdens primære energibehov og genererer 41 % av verdens elektrisitet. Verdens kjente drivverdige kullreserver vil med dagens produksjon vare i 133 år, mens tilsvarende tall for olje og gass er henholdsvis 42 og 60. Over 67 % av olje- og 66 % av verdens gassreserver ligger i Midt-Østen og i Russland.

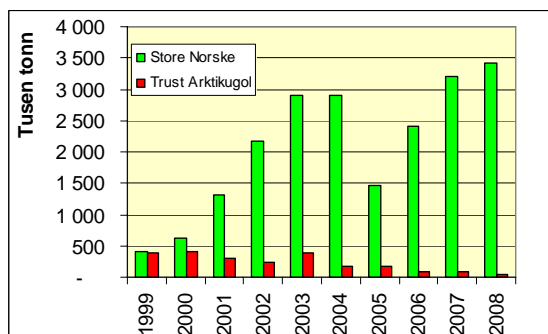
Kull er påvist i drivverdige forekomster i omtrent 70 land.

Verdens steinkullproduksjon økte med 6,6 % fra 2006 til 2007.

Verdensforbruket av kull øker sterkt og er beregnet til over 5,522 milliarder tonn pr. år (2007).

I Norge foregår kullproduksjonen på Svalbard hvor det er drift i Barentsburg, Gruve 7 i Longyearbyen og Svea Nord.

Figur 8.1 viser utviklingen i samlet kullproduksjon på øygruppen gjennom de siste 10 år.

Figur 8.1 Samlet kullproduksjon på Svalbard i perioden 1999-2008.

8.2.1 Store Norske Spitsbergen Grubekompani AS

I 2008 ble det til sammen produsert 3 430 243 tonn kull, med ca. 75 000 tonn fra gruve 7.

Figur 8.2 Inne på strosse D4 Svea nord

Det ble solgt 3,2 mill. tonn kull til en verdi av 1,9 milliarder kr. med 396 ansatte i norsk virksomhet.

Ca. 30 % av Svalbardkullene går til metallurgisk industri og resten benyttes til produksjon av energi og sement. Mottakerland for kull fra Svalbard er Tyskland, Danmark, Finland, Storbritannia, Frankrike, Norge, Sverige og Island.

Strosse C4 i Svea Nord var utdrevet i februar og sikret og klar for demontering i mars.

Strosseutrustningen ble overhaldt og flyttet til Strosse D2, og medio april tok produksjonen fra dette panelet til.

Driften i gruve 7 har fortsatt som tidligere med ett skifts drift. I løpet av året er veien ned fjellsiden lagt om. Videre er det bygget skeideverk ved gruva. Skeidingen skal her foregå i en Bradfordtrommel, og det er meningen at dette skeideverket skal erstatte eksisterende renseverk.

Planlegging av en ny gruve i Lunckefjell nord for Svea Nord fortsatte.

Selskapet har gjennomført kullboringer i Colesdalen, Skollfjellet nord for Svea Nord og på Lunckefjell (ifm bergspenningsmålinger). Det er dessuten gjennomført undersøkelser på Nathorstland.

Selskapet sa ikke fra seg utmål i 2008. Ved utgangen av året hadde SNSG 127 utmål og morselskapet Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS 189 utmål, til sammen 316 utmål som samlet dekker et areal på 2.978 km².

8.2.2 Trust Arktikugol

Produksjonen i Barentsburg ble avbrutt av brann i gruva 17. april 2008. I forbindelse med brannen omkom 2 mann. Tre uker etter at brannen brøt ut omkom enda en mann under forberedelser med å sette gruva under vann. Gruva ble satt under vann for slukke brannen. Høsten 2008 ble det klart at produksjonen tidligst vil kunne komme i gang igjen senhøsten 2009.

Det ble i 2007 produsert 125.170 tonn. Skipningen var på 106.923 tonn, og eget forbruk var på 30.641 tonn.

I 2008 ble det frem til brannen produsert 40.515 tonn. Skipningen var på 39.756 tonn og eget forbruk var på 25.216 tonn.

Bemanningen var på ca. 400.

Figur 8.3 Kullskippingskaian i Pyramiden sep. 2008.

I Pyramiden foregår det fremdeles sporadiske oppryddingsarbeider etter at gruvedriften ble nedlagt i 1998.

Brannen i en steintippen i Barentsburg er nå slukket. Området er planert ut, og det kunne ved befaringen i september ikke sees noen tegn på brann.

Selskapet sa ikke fra seg utmål i 2008 og det ble heller ikke søkt om nye utmål. Ved utgangen av året hadde selskapet 50 utmål som dekker et areal på 474 km².

8.3 Petroleumsvirksomheten

Oljeselskapene har i 2008 ikke hatt aktivitet på Svalbard utover ekspedisjoner i opplærings- og forskningsøyemed.

En fersk studie fra det internasjonale konsultentselskapet Wood-Mackenzie konkluderer med at de arktiske områdene neppe skjuler mer enn ca. 10 % av verdens gjenværende olje- og gassreserver.

8.4 Funnpunktanmeldelser og utmål

Det er i løpet av 2008 kommet inn anmeldelse av 32 funnpunkter. Av disse er 28 geologiske indikasjoner på olje i Billefjorden. De øvrige 4 er knyttet til kull i Adventdalen.

Utmålene Blåhuken nr. 1 – 3 gikk ut i løpet av året.

9.1 - 9.3 gir oversikter over behandlede saker med tilknytning til Svalbard samt funnpunkt og utmål på Svalbard.

9. SVALBARD OVERSIKTER

9.1 Oversikt over funnpunkter på Svalbard à jour 31. desember 2008

FORKLARING TIL FUNNPUNKTLISTEN:

Lnr.: - "løpenummer" - nummer som brukes ved internt saksbehandling hos Bergvesenet med Bergmesteren for Svalbard og som identifikasjon ved plotting av funnpunktene på kart.

Koordinater/område: - koordinater oppgitt i UTM-systemet, som grader, minutter og sekunder, eller bare navn på området. Kartdatum som er brukt er ED 50 eller WGS 84.

Eier: - selskap/person som eier funnpunktet. Navnene er forkortet slik:

NO – Northlight Oil A/S, Hatlen 1, 6240 ØRSKOG

NAOC – North American Oil Corp. AS, Hatlen 1, 6240 ØRSKOG

SNSK – Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S, Postboks 613, 9171 LONGYEARBYEN

SVO – Svalbard Oil Company AS, Hatlen 1, 6240 ØRSKOG

Merket: - funnpunktanmelderens nummer på funnpunkmerket.

Dato og tidspunkt: - Merkedato (dd.mm.år) samt klokkeslett.

Kart: - Kartblad i Norsk Polarinstitutt's 1:100 000 serie som funnpunktet ligger på.

***:** - Funnpunkt som det er begjært utmål på.

Prøve: - Funnpunktprøve.

Geol.ind = Geologiske indikasjoner på petroleum

Foss.ba. = fossilførende bergart

Lnr.	Koordinater/område:	Eier:	Merket:	Dato:	Tid:	Kart:	Prøve:
8442	Bellsund	SVO	153	14.05.04	13.55	B9	Geol.ind.
8443	Bellsund	SVO	154	14.05.04	13.55	B9	Geol.ind.
8444	Bellsund	SVO	155	14.05.04	13.55	B9	Geol.ind.
8445	Bellsund	SVO	156	14.05.04	13.55	B9	Geol.ind.
8446	Bellsund	SVO	157	14.05.04	13.55	B9	Geol.ind.
8447	Bellsund	SVO	158	14.05.04	13.55	B9	Geol.ind.
8448	Bellsund	SVO	159	14.05.04	13.55	B9	Geol.ind.
8449	Bellsund	SVO	160	14.05.04	13.55	B9	Geol.ind.
8452	Bellsund	SVO	163	14.05.04	13.55	B9	Geol.ind.
8453	Bellsund	SVO	164	14.05.04	13.55	B9	Geol.ind.
8454	Bellsund	SVO	165	14.05.04	13.55	B9	Geol.ind.
8455	Bellsund	SVO	166	14.05.04	13.55	B9	Geol.ind.
8457	Bellsund	SVO	168	14.05.04	13.55	B9	Geol.ind.
8458	Bellsund	SVO	169	14.05.04	13.55	B9	Geol.ind.
8459	Bellsund	SVO	170	14.05.04	13.55	B9	Geol.ind.
8461	Bellsund	SVO	172	14.05.04	13.55	B9	Geol.ind.
8462	Bellsund	SVO	173	14.05.04	13.55	B9	Geol.ind.
8463	Bellsund	SVO	174	14.05.04	13.55	B9	Geol.ind.
8464	Bellsund	SVO	175	14.05.04	13.55	B9	Geol.ind.
8467	Bellsund	SVO	178	14.05.04	13.55	B9	Geol.ind.
8468	Bellsund	SVO	179	14.05.04	13.55	B9	Geol.ind.
8469	Bellsund	SVO	180	14.05.04	13.55	B9	Geol.ind.
8470	St. Jonsfjorden	SNG	10-2002	19.06.04	16.15	B8	Kobberkis.
8471	St. Jonsfjorden	SNG	11-2003	20.09.04	16.30	B8	Sulfider

Lnr.	Koordinater/område:	Eier:	Merket:	Dato:	Tid:	Kart:	Prøve:
8472	St. Jonsfjorden	SNG	09-2002	19.06.04	16.40	B8	Listvenitt
8473	Isfjorden	SVO	1	28.09.05	14.07	B9	Geol.ind.
8474	Isfjorden	SVO	2	28.09.05	14.19	B9	Geol.ind.
8475	Isfjorden	SVO	3	28.09.05	14.30	B9	Geol.ind.
8476	Billefjorden	NO	1	27.09.05	15.21	C8	Geol.ind.
8477	Billefjorden	NO	2	27.09.05	15.21	C8	Geol.ind.
8478	Billefjorden	NO	3	27.09.05	15.21	C8	Geol.ind.
8479	Billefjorden	NO	4	27.09.05	15.21	C8	Geol.ind.
8480	Billefjorden	NO	5	27.09.05	15.21	C8	Geol.ind.
8481	Billefjorden	NO	6	27.09.05	15.21	C8	Geol.ind.
8482	Billefjorden	NO	7	27.09.05	15.21	C8	Geol.ind.
8483	Billefjorden	NO	8	27.09.05	15.21	C8	Geol.ind.
8484	Billefjorden	NO	9	27.09.05	15.21	C8	Geol.ind.
8485	Billefjorden	NO	10	27.09.05	15.21	C8	Geol.ind.
8486	Billefjorden	NO	11	27.09.05	15.21	C8	Geol.ind.
8487	Billefjorden	NO	12	27.09.05	15.21	C8	Geol.ind.
8488	Billefjorden	NO	13	27.09.05	15.21	C8	Geol.ind.
8489	Billefjorden	NO	14	27.09.05	15.21	C8	Geol.ind.
8490	Billefjorden	NO	15	27.09.05	15.21	C8	Geol.ind.
8491	Billefjorden	NO	16	27.09.05	15.21	C8	Geol.ind.
8492	Billefjorden	NO	17	27.09.05	15.21	C8	Geol.ind.
8493	Billefjorden	NO	18	27.09.05	15.21	C8	Geol.ind.
8494	Billefjorden	NO	19	27.09.05	15.21	C8	Geol.ind.
8495	Billefjorden	NO	20	27.09.05	15.21	C8	Geol.ind.
8496	Billefjorden	NO	21	27.09.05	15.21	C8	Geol.ind.
8497	Billefjorden	NO	22	27.09.05	15.21	C8	Geol.ind.
8498	Billefjorden	NO	23	27.09.05	15.21	C8	Geol.ind.
8499	Billefjorden	NO	24	27.09.05	15.21	C8	Geol.ind.
8500	Billefjorden	NO	25	27.09.05	15.21	C8	Geol.ind.
8501	Billefjorden	NO	26	27.09.05	15.21	C8	Geol.ind.
8502	Reaumurfjellet	SNSK	SNSK01-2006	22.09.06	09.30	FP1-2006	Kull
8503	Reaumurfjellet	SNSK	SNSK02-2006	22.09.06	15.21	FP2-2006	Kull
8504	Linnédalen	SVO	1	10.07.07	20.25	B9	Geol.ind
8505	Linnédalen	SVO	2	10.07.07	20.35	B9	Geol.ind
8506	Linnédalen	SVO	3	10.07.07	20.45	B9	Geol.ind
8507	Blåhuken	SVO	1	10.11.07	20.15	B10	Geol.ind
8508	Blåhuken	SVO	2	10.11.07	20.15	B10	Geol.ind
8509	Blåhuken	SVO	3	10.11.07	20.15	B10	Geol.ind
8510	Billefjorden	NAOC	1	10.08.08	17.36	C8	Geol.ind
8511	Billefjorden	NAOC	2	10.08..08	17.36	C8	Geol.ind
8512	Billefjorden	NAOC	3	10.08.08	17.36	C8	Geol.ind
8513	Billefjorden	NAOC	4	10.08.08	17.36	C8	Geol.ind
8514	Billefjorden	NAOC	5	10.08.08	17.36	C8	Geol.ind
8515	Billefjorden	NAOC	6	10.08.08	17.36	C8	Geol.ind
8516	Billefjorden	NAOC	7	10.08.08	17.36	C8	Geol.ind
8517	Billefjorden	NAOC	8	10.08.08	17.36	C8	Geol.ind
8518	Billefjorden	NAOC	9	10.08.08	17.36	C8	Geol.ind
8519	Billefjorden	NAOC	10	10.08.08	17.36	C8	Geol.ind
8520	Billefjorden	NAOC	11	10.08.08	17.36	C8	Geol.ind
8521	Billefjorden	NAOC	12	10.08.08	17.36	C8	Geol.ind
8522	Billefjorden	NAOC	13	10.08.08	17.36	C8	Geol.ind
8523	Billefjorden	NAOC	14	10.08.08	17.36	C8	Geol.ind
8524	Billefjorden	NAOC	15	10.08.08	17.36	C8	Geol.ind
8525	Billefjorden	NAOC	16	10.08.08	17.36	C8	Geol.ind
8526	Billefjorden	NAOC	17	10.08.08	17.36	C8	Geol.ind
8527	Billefjorden	NAOC	18	10.08.08	17.36	C8	Geol.ind
8528	Billefjorden	NAOC	19	10.08.08	17.36	C8	Geol.ind
8529	Billefjorden	NAOC	20	10.08.08	17.36	C8	Geol.ind
8530	Billefjorden	NAOC	21	10.08.08	17.36	C8	Geol.ind
8531	Billefjorden	NAOC	22	10.08.08	17.36	C8	Geol.ind
8532	Billefjorden	NAOC	23	10.08.08	17.36	C8	Geol.ind
8533	Billefjorden	NAOC	24	10.08.08	17.36	C8	Geol.ind
8534	Billefjorden	NAOC	25	10.08.08	17.36	C8	Geol.ind
8535	Billefjorden	NAOC	26	10.08.08	17.36	C8	Geol.ind
8536	Billefjorden	NAOC	27	10.08.08	17.36	C8	Geol.ind
8537	Billefjorden	NAOC	28	10.08.08	17.36	C8	Geol.ind

Lnr.	Koordinater/område:	Eier:	Merket:	Dato:	Tid:	Kart:	Prøve:
8538	Tenoren	SNSK	SNSK-2008-1	23.10.08	10.45	C9	Kull
8539	Bassen	SNSK	SNSK-2008-2	23.10.08	11.10	C9	Kull
8540	Bassen	SNSK	SNSK-2008-3	23.10.08	11.55	C9	Kull
8541	Dirigenten	SNSK	SNSK-2008-4	23.10.08	12.15	C9	Kull

Trondheim 31.12.2008

9.2 OVERSIKT OVER UTMÅL PÅ SVALBARD PR. 31 DESEMBER 2008

Utmålshaver		antall	areal km ²
Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S (SNSK)		189	2.978,07
Store Norske Spitsbergen Grubekompani A/S (SNSG)		127	
Trust Arktikugol (TA)		50	474,25
Northlight Oil AS (NO)		6	60,00
Nox Polaris DA (NP)		1	9,8
Reistad Consult AS (RC)		2	19,88
Svalbard Mineral AS (SM)		1	10,00
Svalbard Oil Co AS (SOC)		3	30,00
		379	3.582,00

I. OKKUPANTUTMÅL FRI FOR ÅRSAVGIFT. JFR. BVO § 35 - 3. I alt 161 utmål.

Ma. nr.	Traktateiendommens navn:	Nåværende eier:	Utmål nr.	Tildelt datum:	Endelig datum:	Arbeids plikt
12	Indre Lågfjord	SNSG	1-5	25.07.34	08.04.35	01.10.40
12	Indre Lågfjord	SNSG	6-62	20.09.37	16.04.38	01.10.43
17	Grønfjordbotn	SNSK	1-8	23.08.37	07.04.38	01.10.43
18	Grøndal	SNSK	1-26	18.07.39	11.04.40	01.10.45
19	Barentsburg	TA	1-6	04.10.37	16.04.38	01.10.43
20	Colesbukta	SNSK	1-4	16.10.39	20.05.40	01.10.45
21	Grumant	TA	1-8	05.10.37	16.04.38	01.10.43
22	Longyeardal	SNSK	1-20	07.07.39	11.04.40	01.10.45
23	Adventdal	SNSK	1-13	14.01.38	26.07.38	01.10.43
23	Adventdal	SNSG	14-22	14.01.38	26.07.38	01.10.43
30	Pyramiden	TA	1-5	06.10.37	16.04.38	01.10.43

II. ALMINNELIGE UTMÅL PÅ EGEN GRUNN. I alt 77 utmål.

Ma. nr.	Traktateiendommens navn:	Nåværende eier:	Utmål nr.	Tildelt datum:	Endelig datum:	Arbeids plikt
12	Indre Lågfjord	SNSG	63-81	13.08.62	26.03.63	01.10.68
17	Grønfjordbotn	SNSK	9-10	13.08.62	26.03.63	01.10.68
18	Grøndal	SNSK	28-39	13.08.62	26.03.63	01.10.68
20	Colesbukta	SNSK	5	13.08.62	26.03.63	01.10.68
22	Longyeardal	SNSK	21-30	13.08.62	26.03.63	01.10.68
25	Saksedal	SNSK	1-29	13.08.62	26.03.63	01.10.68
32	Bohemianflya	TA	4-7	08.07.71	08.06.72	01.10.77

III. ALMINNELIGE UTMÅL, IKKE EGEN GRUNN. I alt 121 utmål.

Benevnelse	Nåværende eier:	Utmål nr.	Tildelt datum:	Endelig datum:	Arbeids plikt:
Reindalen	SNSG	1-8	14.08.62	26.03.63	01.10.68
Stemmevatnet	TA	1	12.06.64	14.04.65	01.10.70
Kaldbukta	TA	6-8	23.08.65	24.03.66	01.10.71
Indre Adventdalen	SNSK	1-6	20.08.69	08.04.70	01.10.75
Pyramiden	TA	6	13.07.70	29.04.71	01.10.76
Longyeardal	SNSK	31-35	15.07.70	29.04.71	01.10.76
Bjørnøya	SNSK	1-5	06.08.71	08.06.72	01.10.77
Reindalen	SNSG	9-11	13.05.75	04.04.76	01.10.81
Sinkholmen	SNSK	1-2	01.09.75	04.04.76	01.10.81
Gipshuken	SNSK	1-6	01.09.75	04.04.76	01.10.81
Kapp Mineral	SNSK	1-2	01.09.75	04.04.76	01.10.81
Tunheim	SNSK	1-8	09.08.76	14.04.77	01.10.82
Kongressvatnet	TA	1	09.08.78	14.04.79	01.10.84
Bjørnøya	SNSK	6-11	17.09.81	29.07.82	01.10.87

Benevnelse	Nåværende eier:	Utmål nr.	Tildelt datum:	Endelig datum:	Arbeids plikt:
Øvre Reindalen	SNSG	1-7,20-21	17.09.81	29.07.82	01.10.87
Petuniabukta	TA	1	24.08.87	30.05.88	01.10.93
Kvadehuken	SNSK	1-3	05.09.89	05.04.90	01.10.95
Slaknosa	SNSG	1	04.09.90	24.03.91	01.10.96
Svansen	SNSK	1-3	15.08.95	01.03.96	01.10.01
Blåhuken	NO	1-3	17.09.96	30.03.97	01.10.02
Kapp Laila	SNSK	1-11	19.08.97	28.02.98	01.10.03
Ebbadalen	TA	1-3	19.08.97	28.02.98	01.10.03
Svansen	SNSK	4-6	25.08.98	29.03.99	01.10.04
Zeipeldalen	TA	1-2	25.08.98	29.03.99	01.10.04
Ridderborgen	SM	1	07.04.99	23.10.99	01.10.04
Billefjorden	TA	1-15	22.11.99	03.06.00	01.10.05
Deltanaset	RC	1-2	02.08.00	05.03.01	01.10.06
Hopen	NO	1-3	23.09.03	01.04.04	01.10.09
Carolinedalen	NP	1	23.09.03	01.04.04	01.10.09
Hopen	NO	4-6	02.12.03	09.06.04	01.10.09
Lågneset	SOC	1-3	04.09.06	26.09.07	01.10.12

IV. TIDLIGERE OKKUPANTUTMÅL, NÅ ALMINNELIGE UTMÅL M/ÅRSAVGIFT. I alt 20 utmål.

Ma. Traktateiendommens nr. navn:	Nåværende eier:	Utmål nr.	Tildelt datum:	Endelig datum:	Arbeids plikt
10 Søre Lågfjord	SNSG	1-3	27.10.37	17.05.38	01.10.43
13 Nordre Lågfjord	"	1-13	20.05.38	09.12.38	01.10.43
14 Kolfjellet	SNSK	1-4	10.11.37	17.05.38	01.10.43

SAMMENDRAG

Okkupantutmål uten årsavgift	161	utmål
Alminnelige utmål m/årsavgift:		
a) grunneier	77)	
b) ikke grunneier	124)	218 utmål
c) tidl. okkupantutmål	20)	
<u>Ialt:</u>	<u>379</u>	<u>utmål</u>

Trondheim 31 desember 2008

9.3 Forvaltning og saksbehandling Svalbard 2004– 2008

SAKSTYPE	2004	2005	2006	2007	2008
Bergrettigheter:					
- anmeldte funnpunkt	90	3	2	6	32
- tildelte utmål	0	0	3	0	0
Konsekvensutredninger etc					
- konsekvensutredninger	-	-	-	-	-
Høringssaker					
- arealplaner	6	4	5	3	1
- verneplaner	1		2	2	1
- annet	-	-	1	3	10
Tilsyn					
- tilsyn	37	10	20	32	3

10. BERGVERKSSTATISTIKKEN

10.1 Den første statistikken

Bergverksdriften har røtter som går langt tilbake i tiden. I Norge kan de historiske røttene til denne industrien føres tilbake til 1500-tallet og muligens enda lengre tilbake.

Selv om bergverkene har en lang historie i landet gikk det nesten 300 år fra de viktigste norske bergverkene kom i gang på 1600-tallet til den første bergverksstatistikken så dagens lys.

”Bergværksdriften, der herved for første Gang fremtræder som en Gren af Norges officielle Statistik, synes i vort Land at burde egnes en større Opmerksomhed, end der hidtil er bleven den til Del. Vistnok indtager Bergværksdriften endnu kun en lidet fremtrædende Plads blant vore Næringsveie; men dens historiske Udvikling saavel som vort Lands Naturforholde synes at pege hen paa, at den er modtagelig for en ikke betydelig Utvidelse.”

Slik lød innledningen til den første bergverksstatistikken, eller som det offisielle navnet lød: ”Tabeller vedkommende Norges Bergværksdrift i aarene 1866-1870.”

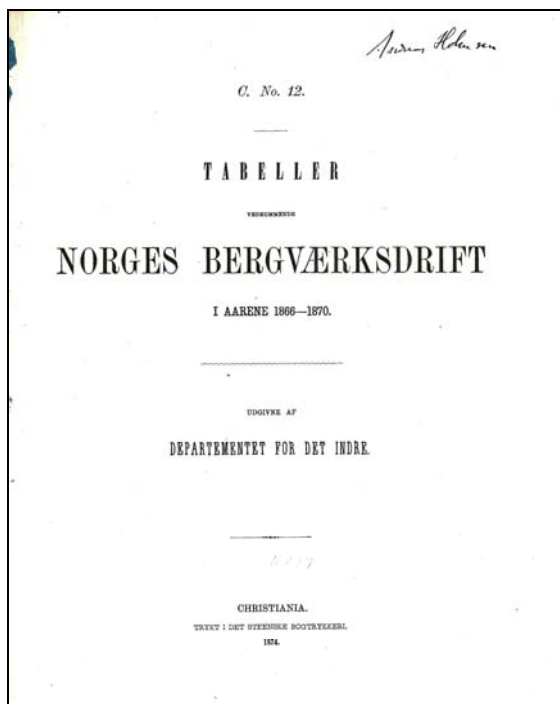

Fig. 10.1 Forsiden til Norges første Bergverksstatistikk

Det hadde riktignok vært gjort spede forsøk på å utarbeide statistikker og oversikter, men det var ikke før i 1874 at den første bergverksstatistikken i den formen den skulle komme til å ha i mange år fremover, så dagens lys.

Fremveksten av de gamle bergverkene var de første famlende skrittene på vei mot dagens industri- og velferdssamfunn.

De viktigste norske bergverkene var innenfor kobber, jern og sølv.

De første statistiske oversiktene vedrørende bergverksdriften var tabeller som anga produksjon og verdi ved bergverk og smeltehytter.

Statistikken omfattet de gruver som gikk inn under ”lov angaaende Bergverksdriften av 14. juli 1842”.

10.2 Mer detaljerte beskrivelser

Fra og med 1876 kom statistikken hvert år. De første årene riktignok bare med tabeller over produksjonen ved bergverk og smeltehytter. Fra 1880 inneholdt imidlertid Norges bergverksdrift også innberetninger fra bergmestrene. Her var det beskrivelser av de forskjellige bergverkene rundt omkring i landet. Likeledes kom det nå også oversikter over tildelte bergrettigheter.

Utover i 1890 årene var bergverkene i Norge i rask utvikling. Mange nye bergverk vokste frem, hovedsakelig med svovelkis som grunnlag. Norge ble etter hvert en av de store svovelkisprodusentene i Europa. Bergverksnæringen ble en viktig næringsvei for Norge, og malmleting og prospektering foregikk over en lav sko. I 1880-årene kan bergverksberetningene fortelle om spekulasjon i bergrettigheter og i gruver.

Den norske bergverksnæringen var i jevn vekst frem mot første verdenskrig, da det ble stor etterspørsel av norske bergverksprodukter fra flere av de krigførende parter, noe som førte til en høykonjunktur for bergverkene.

10.3 Forandringer i statistikken

Frem til 1916 hadde innrapporteringen skjedd på grunnlag av opplysninger fra bergmestrenes beretninger om gruver og hytter som var i drift.

”En saadan statistikk maatte naturligvis bli mindre fullstendig, da opplysningene var spredte og uensartede.” For å sikre seg ensartede opplysninger ble det utarbeidet et skjema for innhenting av opplysninger som ble tatt i bruk fra og med 1916. Skjemaet var på fire sider og skulle sendes inn fra hvert bergverk. Statistikkskjemaet fikk nå den form det kom til å ha i mange år.

Bergverksstatistik for 1916.

Bemerk:
I henhold til Stortingets beslutning av 4 februar 1915 og kongelig resolution av 23 december s. a. skal nedennevnte opgaver av alle bergverker aarlig meddeles bergmesteren i distriktet første gang for aaret 1916.
Særskiilt skema skal utfyldes for hvert enkelt bergverk, eller om et bergverk omfatter flere gruber og hytter, for hvert enkelt grubekompleks og for hver enkelt hytte. Skemaet utfyldes i to eksemplarer som maas tilbake-sendes bergmesteren senest inden utgangen av mars maaned 1917.
Opgavene, som maas meddeles nysgjerrig efter bedriftens bøger, skal kun benyttes i statistisk øemed, og den enkelte bedrifts opgaver vil i overensstemmelse med lov av 25 april 1907 § 3 bli strengt konfidentielt behandlet.
Det skal bemerkes at den som undlater at avgi de forlangte opgaver, eller som forsætligt meddeler urigtige oplysninger, vil bli straffet efter samme lovs § 4 med bøter, forsaavidt ikke strengere straffebestemmelser vil komme til anvendelse.
Det Statistiske Centralbyraa, september 1916.

- Anlæggets navn og postadresse.
Indehaverens navn og postadresse (her maas angives den for hvis regning driften foregaar).
- Virksomhedens art
Merk: Her maas opgives om bedriften drives gruber, opberedningsverk, hytter etc., samt hvilke og hvad slags sorter og malm der stivindes og forseses.
Drives bergverket i forbindelse med nogen anden virksomhet og i tilfælde med hvilken?
- Drives bedriften av selskap eller forening, bedes opgit hvad slags (aktieselskap, ansvaerlig selskap, enkeltmand o. s. v.)
Hvor stor var den indbetalte aktiekapital pr. 31 december 1916? Kr.
Derav paa nienlandske hændter?
- Antal kroppsarbejdere (sigtere, formænd¹, egentlige arbejdere og lærlinger) sidste lønningstid i hver maaned:

	Ved gruvedrift, skudning og opberedning:		For-øvrig	Ialt.		Ved grubedrift, skudning og opberedning:		For-øvrig	Ialt.
	i gruben.	udenfor gruben.				i gruben.	udenfor gruben.		
Jan. 1916					Julii 1916				
Febr. —					Aug. —				
Mars —					Sept. —				
April —					Okt. —				
Mai —					Nov. —				
Juni —					Dec. —				

Antal funktionærer ved aarets udgang (herunder medregnes bedriftens lønede personale forøvrig, saasom regnskapsførere, kontorister, sigtere og formænd², verkemestre, ingeniører, driftabestyrere, disponenter o. lign.)

¹ Her maas angives den kommune hvort bedriftens gruber og anlæg er beliggende, ikke der hvor kontrol er.
² Herunder ikke de sigtere og formænd hvis arbejde er helt av administrativt art.
³ Undtagen dem som er regnet under kroppsarbejdere.

Fig. 10.2 Statistikkskjema anno 1916

Selv om verdenskrigen satte en del begrensninger for utviklingen av den norske bergindustrien så var denne i fremgang helt til begynnelsen av 1920-årene. I annen halvdel av 1920 årene fikk bergverksindustrien nedgangstider som varte helt til ca. 1935, da opprustningen mot annen verdenskrig tok til.

Statistikken forble stort sett uforandret bortsett fra at Svalbard kom med fra og med 1926, og holdt denne formen til 1961.

10.4 Opphør av Norges Bergverksdrift

Norges Bergverksdrift fortsatte å komme ut til og med 1961 da den opphørte som egen publikasjon. Oppgavene om bergverksdriften ble fra nå av utgitt som en del av Industristatistikken. Alle hovedtallene ble dessuten offentliggjort i Statistisk ukehefte så snart det innkomne materialet var ferdig

bearbeidet. Offentliggjøringen av bergmesternes beretninger opphørte samtidig.

Omtrent samtidig med at bergverksstatistikken opphørte som egen publikasjon kan det sies at bergindustrien var i støpeskjeen. I tiden etter 1960 ble det stadig færre malmbergverk igjen i landet. Dette skyldtes at flere av kisgruvene ble faset ut på grunn av prisfall på svovel, og at forekomstene ble utdrevet. I 1990 var det 9 malmbergverk igjen i landet og i dag er det to malmbergverk i drift.

10.5 Norges Bergverksdrift gjenoppstår

Endringen i 1962 medførte for mange et stort savn og et godt kildemateriale ble borte. I årene etter 1962 gjorde publikasjonen Bergverksnytt forsøk på å ta opp tradisjonen med å samle inn produksjonsdata og opplysninger om bergverksdriften, men det lyktes ikke å få til den samlede oversikten som Norges Bergverksdrift hadde vært.

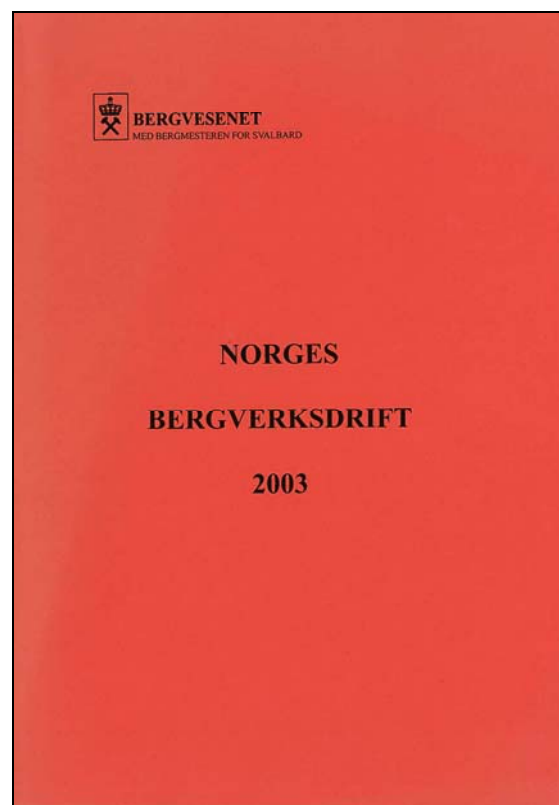

Fig. 10.3 Norges Bergverksdrift anno 2003

Samtidig var Norges bergindustri i endring. Fra å være en virksomhet som i hovedsak hadde tatt ut malmer gikk hovedtyngden av virksomheten nå over til å produsere industri-mineraler og byggeråstoffer. Opplysninger om dette ble i liten grad gjenspeilet i de tallene som ble offentliggjort i Statistisk ukehefte.

Opp gjennom årene fortsatte Statistisk sentralbyrå å hente inn oppgaver for sin spesielle statistikk. Samtidig innhentet Industridepartementet oppgaver fra bedrifter som i henhold til konsesjoner eller andre spesielle avtaler hadde en plikt til å sende inn slike opplysninger. Her ble bedriftene i en viss utstrekning pålagt dobbeltarbeid idet SSB og departementets oppgaveskjemaer til dels spurte om de samme ting. I håp om å komme frem til en felles oppgave med tanke på igjen å få utgitt den inndratte spesialpublikasjon, ble det tatt opp et samarbeide med Statistisk sentralbyrå for om mulig å komme frem til et oppgaveskjema for de aktuelle industrigrupper. I dette arbeidet ble det også trukket inn representanter fra Bergvesenet og fra malmbergverkene.

Når det gjelder malmgruvene har departementet og Bergvesenet i alle år hatt en ganske god oversikt og et godt samarbeid med bedriftene. Når det gjelder industrimineraler, steinindustrien, sand og grustak mv. har den kjennskap Bergvesenet og departementet har hatt, vært mer tilfeldig og delvis vært dårlig. Etter at publiseringen av statistikken tok til igjen ble det derfor også forsøkt å få inn tall fra industrimineral-bedriftene.

Fra og med 1979 ble Norges Bergverksdrift igjen etablert som egen publikasjon, utgitt av Bergverkskontoret i Industridepartementet, da for driftsåret 1977. Etter at Norges Bergverksdrift ble tatt opp igjen var det Bergverkskontoret i industridepartementet som fortsatte å gi ut statistikken frem til og med 1985. Ressursmangel i Industridepartementet og etter hvert nedleggelse av Bergverkskontoret medførte at Bergvesenet som ble opprettet som egen etat i 1986 fikk oppgaven med å videreføre Norges Bergverksdrift. I perioden 1986- 2005 har Bergvesenet utarbeidet publikasjonen årlig.

I den tiden Bergvesenet har hatt ansvar for å utarbeide statistikken har den vært laget etter malen som ble etablert ved statistikken for 1977. Den første delen omfattet Statistisk sentralbyrås bergverksstatistikk som gikk inn som en del av den årlige industristatistikken. Denne var inndelt i kullbrytning og utvinning av torv, brytning og utvinning av malm og bergverksdrift ellers. Den siste gruppen omfattet industrimineraler, naturstein, pukk, grus og sand. Andre del av publikasjonen inneholdt beretning om bergverksdriften fra Bergvesenet med Bergmesteren for Svalbard.

10.6 Mineralressurser i Norge

Parallelt med Norges Bergverksdrift begynte også Norges geologiske undersøkelse (NGU) de senere årene å gi ut en oversikt over Norges bergindustri. Denne rapporterte i hovedsak de samme tallene som Norges Bergverksdrift og kom ut noe tidligere.

Samtidig ble det også klart at de opplysninger som fremkom i Norges Bergverksdrift ikke ga et tilfredsstillende bilde av det samlede uttak av mineralske råstoffer i Norge. De mest åpenbare svakhetene med statistikken var at ikke alle uttaksstedene sendte inn rapport og at utfyllingen av statistikkskjemaene i flere tilfeller var mangelfull.

Statistikken for bedrifter som drev med basis i bergverksloven var pålitelig. For bedrifter som bryter industrimineraler var også statistikken blitt tilfredsstillende. For byggeråstoffer var imidlertid statistikken utilfredsstillende, noe som skyldtes mangelfull innrapportering innenfor denne kategorien.

I tildelingsbrevet fra departementet til Bergvesenet for 2005 ble spørsmålet om bergverksstatistikken tatt opp. Departementet ba om at Bergvesenet i samarbeid med Norges geologiske undersøkelse (NGU) gikk gjennom de to statistikkene som etatene utarbeidet, og så på mulighetene for en sammenslåing-/samordning av de to statistikkene. Etatene ble videre bedt om å gjennomgå informasjonsinnhentingen (skjemaene) og presentere et opplegg som innebærer en større grad av gjenbruk av opplysninger fra andre offentlige institusjoner, samt en raskere og elektronisk publisering av statistikken.

Statsråden inviterte bransjen til å delta i samarbeidet. For å få til en optimal løsning anså Bergvesenet at det også var nødvendig at Statistisk sentralbyrå (SSB) deltok i samarbeidet.

Samarbeidsgruppen utarbeidet i løpet av året 2006 et nytt innrapporteringsskjema som ble benyttet i innsamlingen av data for dette året. Dette betød at antall rapporteringsskjema ble redusert fra 3 til ett.

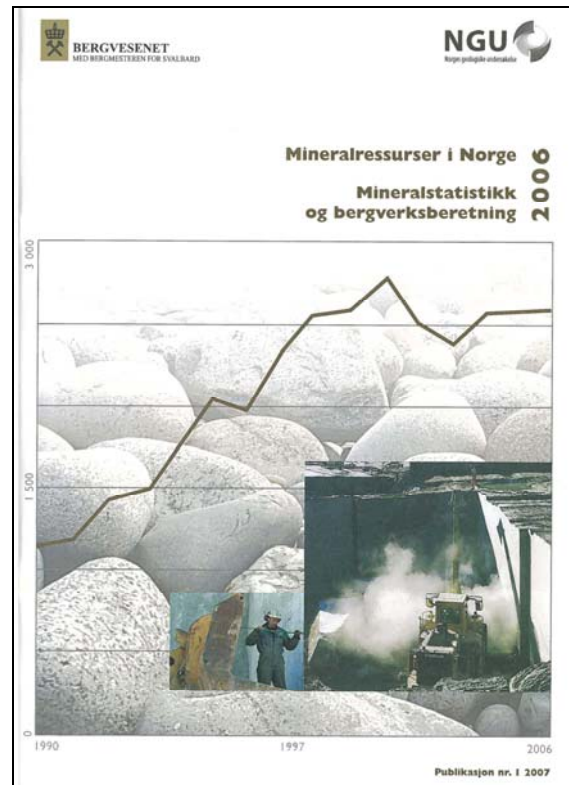
På senhøsten 2006 var det klart for å begynne forberedelsene til innsamling av tall til mineralstatistikken 2006. Forberedelsene besto blant annet i å utvikle en ny database for mineralstatistikken, samt å samkjøre Bergvesenets og NGU's adresselister over bedrifter.

Spørreskjema ble sendt ut ultimo januar med svarfrist på tre uker. I tråd med forutsetningene fra Nærings- og handelsdepartementet ble

innrapporteringsskjemaene som ligger til grunn for statistikken tilbuds brukerne i elektronisk form. Erfaringene så langt viser at ca. en tredjedel av bedriftene valgte å rapportere inn sine produksjonstall elektronisk. Etter at purrerunder var avsluttet var det kommet inn data vedrørende 667 uttak av mineralske råstoffer. For året 2007 ble det samlet inn data fra 750 bedrifter. Sammenlignet med statistikkene for Norges Bergverksdrift utarbeidet av Bergvesenet og Mineralressurser i Norge utarbeidet av NGU har datagrunnlaget for statistikken aldri vært bedre.

En gjennomgang av innsamlede data viser for 2008 at svarprosenten for pukk ligger på ca. 92 % og for grus på ca. 86%. De bedriftene som ikke har svart er i stor grad mindre bedrifter med sporadiske uttak.

Den nye statistikken ser også ut til å ha blitt godt mottatt av industrien. Arbeidet med å videreutvikle innrapporteringsskjema og databaser til behandling av opplysningene foregår kontinuerlig.

Figur 10.4 Den nye mineralstatistikken

Leiv Eiriksons vei 39 – Postboks 3021 Lade, N-7441 Trondheim – Telefon +47 73 90 40 50 – Telefax +47 73 92 14 80
E-post: mail@bergvesenet.no – Giro: 7694.05.05883
Svalbardkontor: Telefon +47 79 02 12 92 – Telefax +47 79 02 14 24